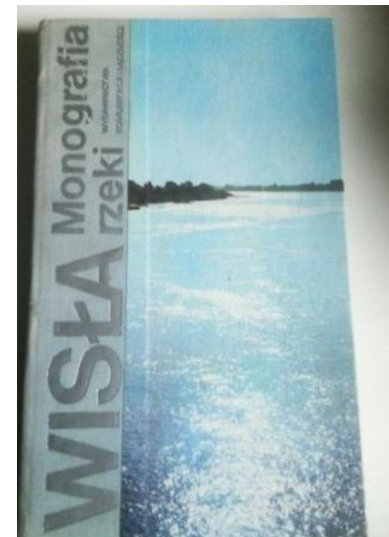
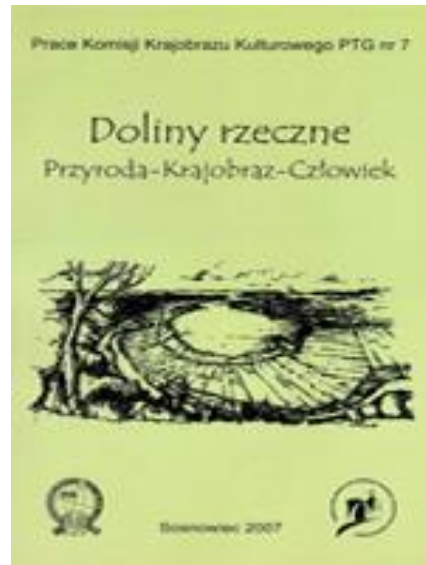

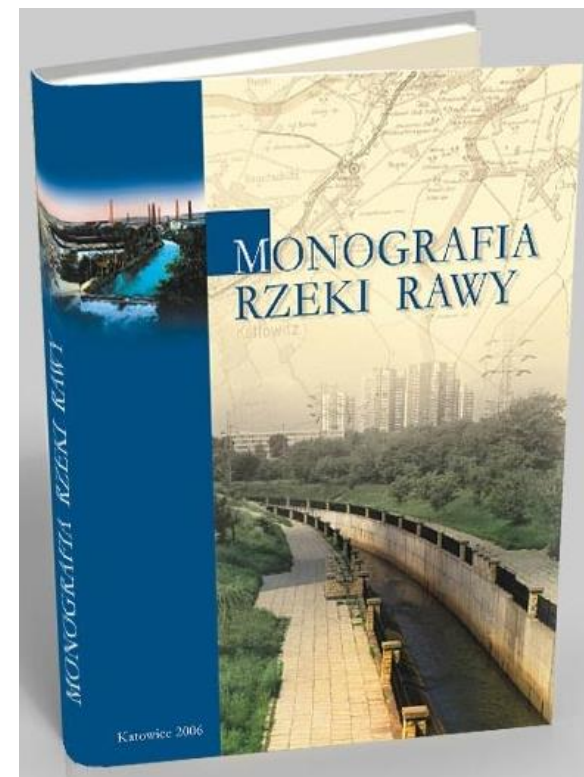
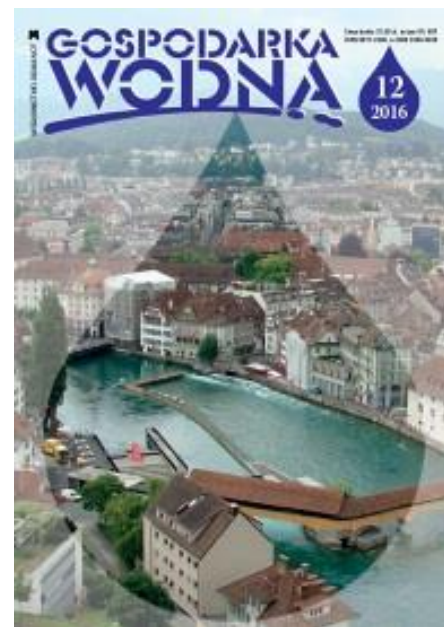
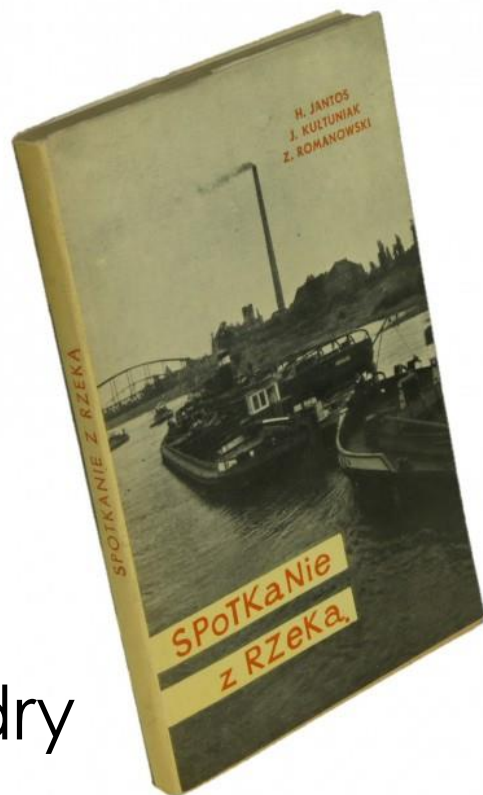
Wartości przestrzeni nadrzecznych. Kontekst przyrodniczo-kulturowy

Przestrzeń nadrzeczna -
Temat dobrze rozpoznany

Przegląd dorobku....
samorządowy Rok Odry

INSPIRACJE

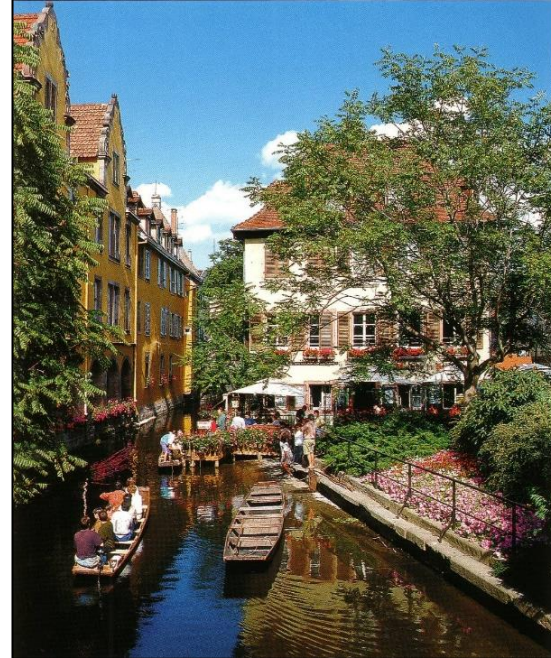
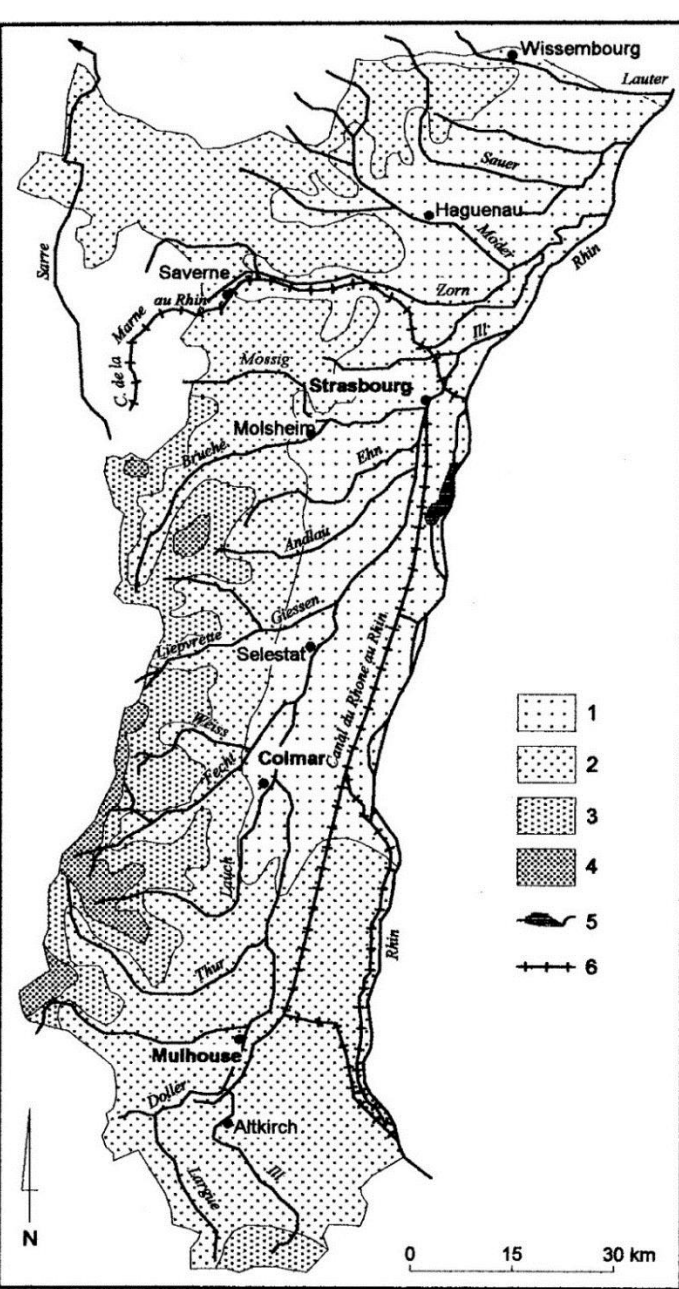
Doliny rzeczne – przestrzeń nadrzeczna – kapitał miasta

WARTOŚĆ

An aerial photograph showing a wide river valley. The river flows from the top center towards the bottom left. The valley is filled with lush green fields, some of which are divided into smaller plots. There are several small clusters of buildings, likely villages or farmsteads, scattered throughout the landscape. A dense forest runs along the riverbanks and in some areas of the valley. The background shows a vast, flat landscape extending to the horizon under a clear sky.

Przestrzeń nadrzeczna nie tylko w miastach

Kontekst przyrodniczy i kulturowy

Colmar – Little Venice

Strasbourg – dzielnica tkaczy

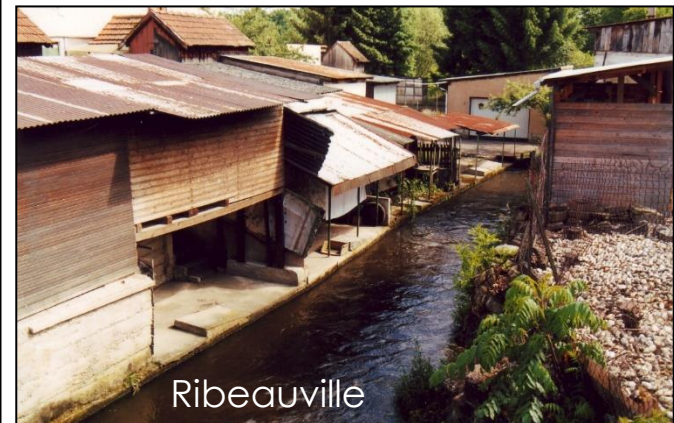
Obernai

Kaysenberg

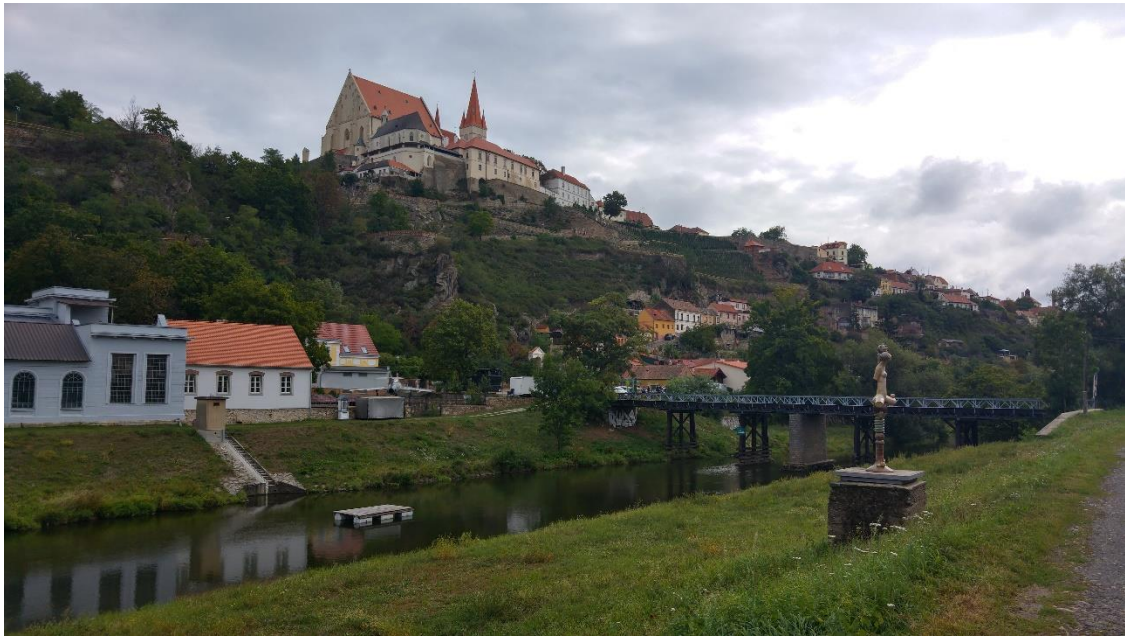
Strasbourg – wybrzeże wędkarzy

Ribeauville

Doliny rzeczne Alzacji

Źródło: U. Myga-Piątek, 2008

Znojmo nad Dyją

Berno - Rzeka Aare

Pasawa (Passau) połączenie Inn i Dunaju i Ilz

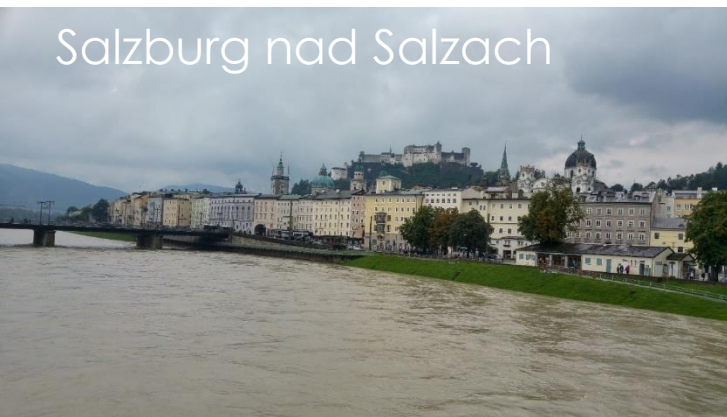
Czeski Krumlow nad Wełtawą

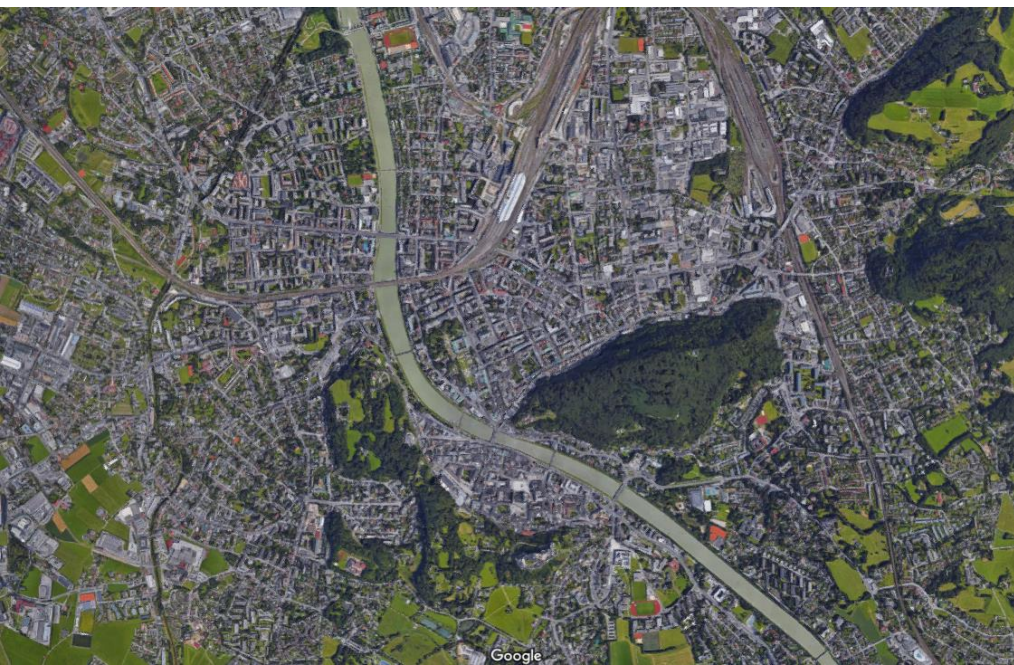
Drezno nad Łabą

Salzburg nad Salzach

Florencja nad Arno

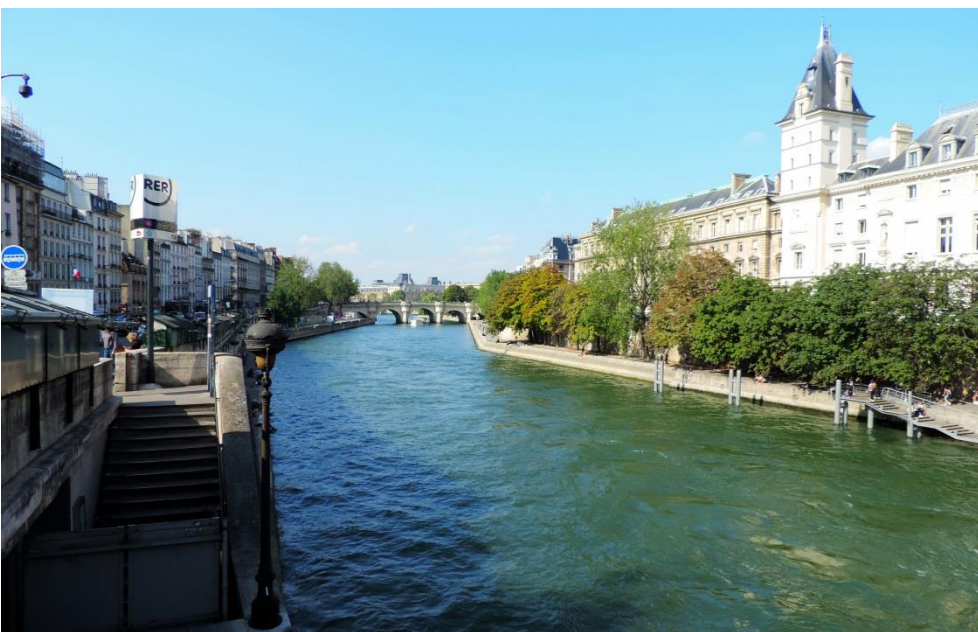

Paryż nad Sekwaną

Zaleszczyki nad Dniestrem

Heidelberg nad Neckarem

Karlove Vary u zbiegu Ohrzy i Teplej

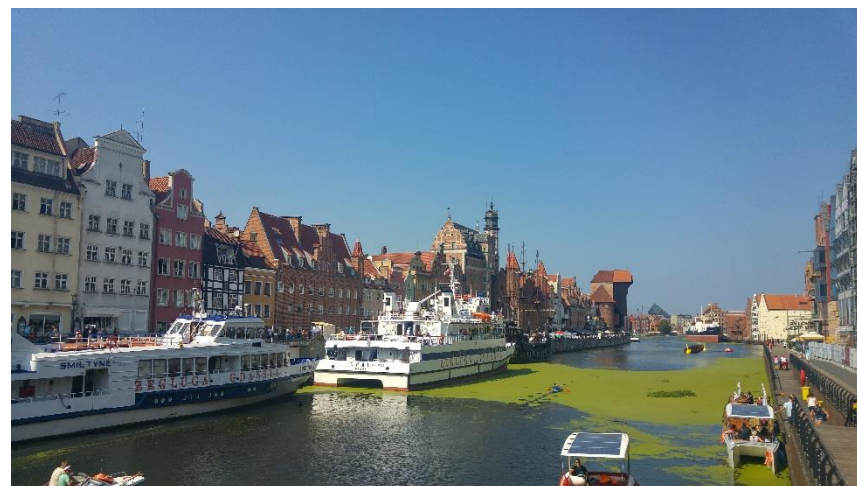
Toruń

Włocławek

Bydgoszcz

Gdańsk

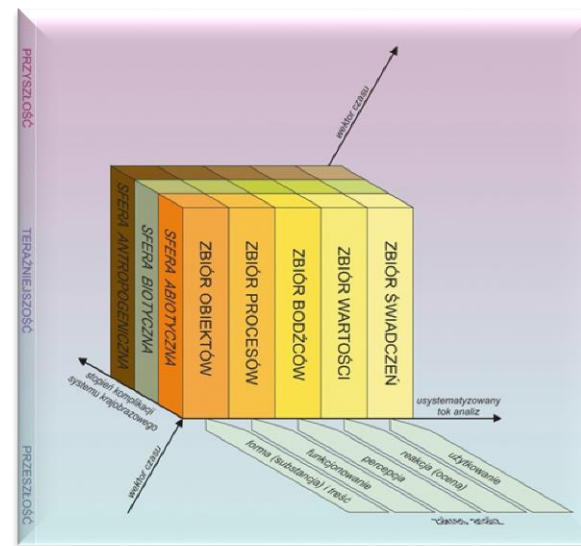
Kraków

Wartość urbanistyczna – rzeka jako „tworzywo” tkanki miejskiej i oś kompozycyjna

- **zestaw obiektów fizycznych** (treść krajobrazu)
- **system powiązanych ze sobą procesów** integrujących obiekty fizyczne - układ struktura, tekstura, kompozycja
- **zbiór bodźców**, oddziaływujących na różne zmysły użytkownika; zestaw widoków i panoram o określonych wartościach estetycznych, (wizerunek miasta/regionu)
- **zbiór wartości** (potencjałów) przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, materialnych, duchowych, historycznych, fizjonomicznych, estetycznych, symbolicznych i innych
- **system świadczący rzeczywiste i potencjalne usługi** (świadczenia ekosystemowe) dla różnych grup użytkowników

Źródło: Chmielewski T.J., Myga-Piatek U., Solon J., 2015: Typologia aktualnych krajobrazów Polski, Przegląd Geograficzny, T. 87, 3, s. 377-408
 Plit F., 2011: Krajobraz kulturowy, czym jest – uzupełnione UMP

Przestrzeń nadrzeczna w holistycznej koncepcji krajobrazu

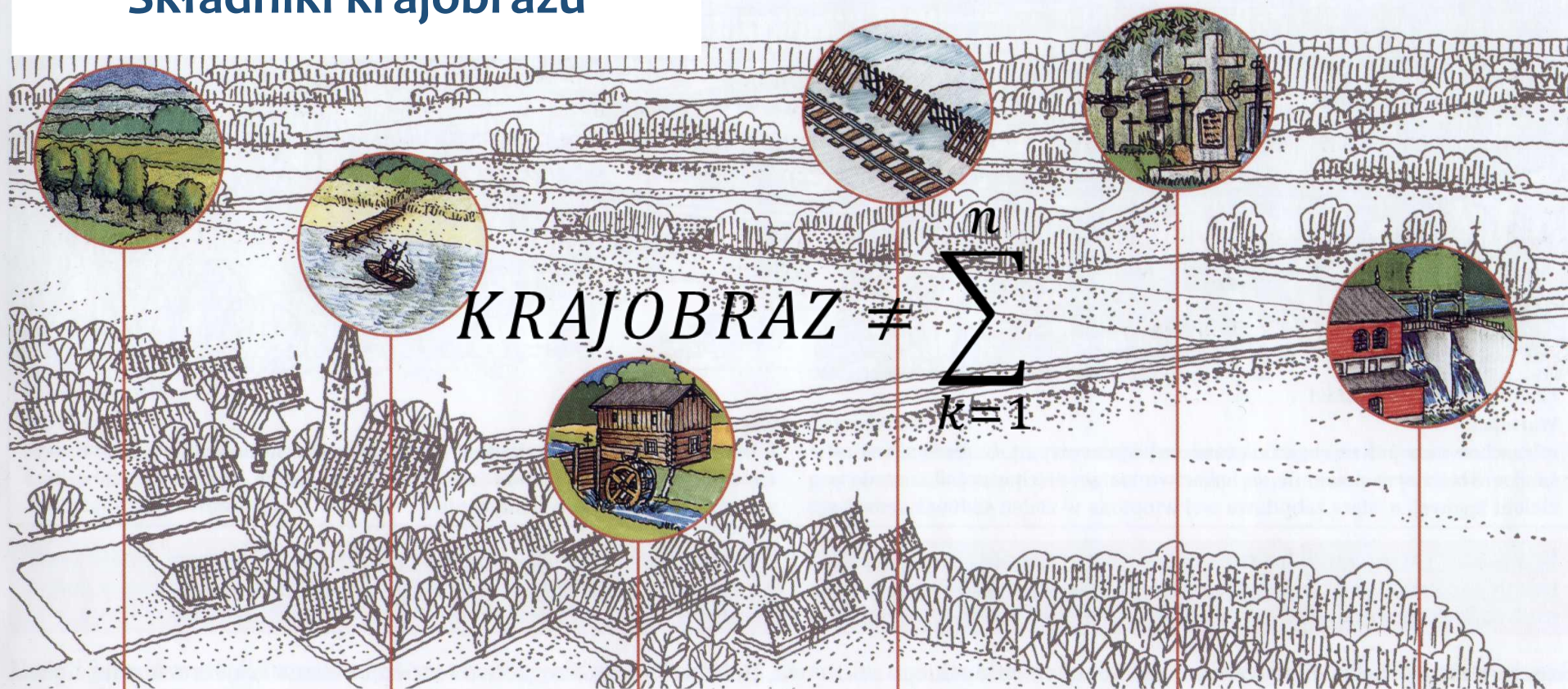

Odra koło Krapkowic

Źródło:

<https://www.globtroter.pl/zdjecia/20901,polska,slask,opolski,rzeka,odra,kolo,krapkowic,zachod,slonca,panorama.html>

Składniki krajobrazu

Zieleń:

lasy
zieleń śródpolna
pola
łąki, pastwiska, hale
miedze
łągi
sady, ogrody, parki

Wody:

źródła
studnie
rzeki, potoki
stawy, jeziora
zalewy, młynówki
kanały
mokradła

Zabudowa:

wieś
przysiółki
zagrody
dwory, folwarki
świątynie
młyny, wiatraki
kuźnie

Drogi:

ulice wiejskie
place
rozstaje
drogi polne
aleje
szlaki kolejowe
autostrady

Miejsca kultu i pamięci:

świątynie
cmentarze
kapliczki
klasztory
pomniki
miejsca historyczne
inne miejsca niezwykłe

Budowle inżynierskie:

mosty
wiadukty
fortyfikacje
zapory wodne
stacje kolejowe
tunele
wały

Źródło: „Każde miejsce opowiada swoją historię...”, ryc. Marek Kowicki

Źródło ryc. <http://srodowiskoabc.cba.pl/?p=113>

Model analizy i oceny wartości krajobrazu
Źródło: U. Myga-Piątek, 2012

Źródło fotografii: <http://kzgw.gov.pl/index.php/pl/>

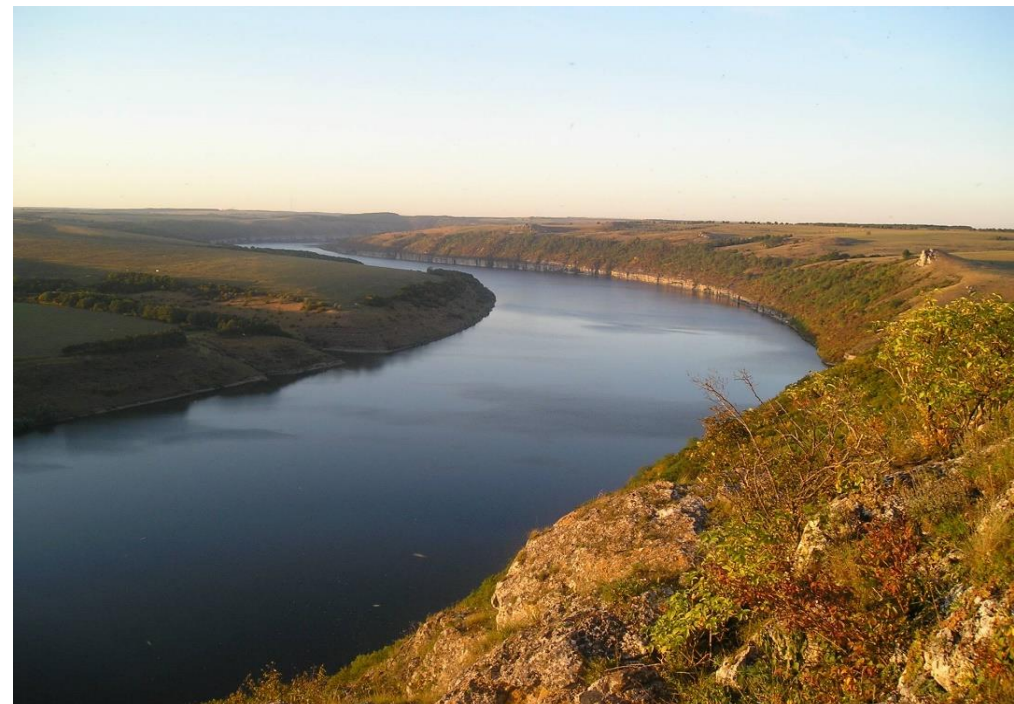
Wartości przestrzeni nadrzecznych

Grupy kryteriów	Kryterium szczegółowe	Opis waloru
Wartość użytkowa	wartość gospodarcza	przestrzeń nadrzeczna użytkowana zgodnie z naturalnymi walorami przyrodniczymi; tradycyjne – zrównoważone sposoby użytkowania; rzeka i najbliższa przestrzeń jest podstawowym źródłem dochodu dla ludności (transport, mała energetyka, rzemiosło, turystyka)
	wartość ekonomiczna	
Wartość informacyjna	treść	przestrzeń nadrzeczna stanowi nośnik złożonych informacji, które jednoznacznie identyfikują dany element, obszar lub cechę
	dawność	
	historyczność	
	autentyczność	
	reprezentatywność	
Wartość estetyczna	unikatowość	przestrzeń nadrzeczna jest źródłem odczuć estetycznych, przypisywanych wartościom przestrzennej kompozycji, najczęściej odnosi się do oceny wizualnej ale także krajobrazu multisensorycznego
	odrębność	
	wzniosłość	
	piękno	
	harmonia	
Wartość emocjonalna	naturalność	przestrzeń przeradza się w MIEJSCE - wykształca u człowieka określone stany emocjonalne; skutek percepcji powstanie silnych relacji człowieka z miejscem; cechy odnoszone najczęściej do walorów estetycznych lub symbolicznych
	różnorodność	
	swojskość	
Wartość symboliczna	tradycja	jest reprezentacją cech ilustrujących głębsze poziomy znaczenia treści; właściwości niejednoznaczne pozostawiające odbiorcy możliwość swobodnej indywidualnej interpretacji
	tożsamość	
	symbolika	
	semantyka	
	genius loci	

Wzmocnienie

wartość dodana

wartość dodana

Wartość
ekologiczna
i krajobrazowa
Wartość estetyczna

Trawniki

Odra

Ligota
Tworkowska

Ruiny Pałacu
w Tworkowie

Bolesławska

Raciborska

Główna

Opole

Wrocław

Na północ od Ścinawy

Okolice Bełcza Wielkiego

Głogów

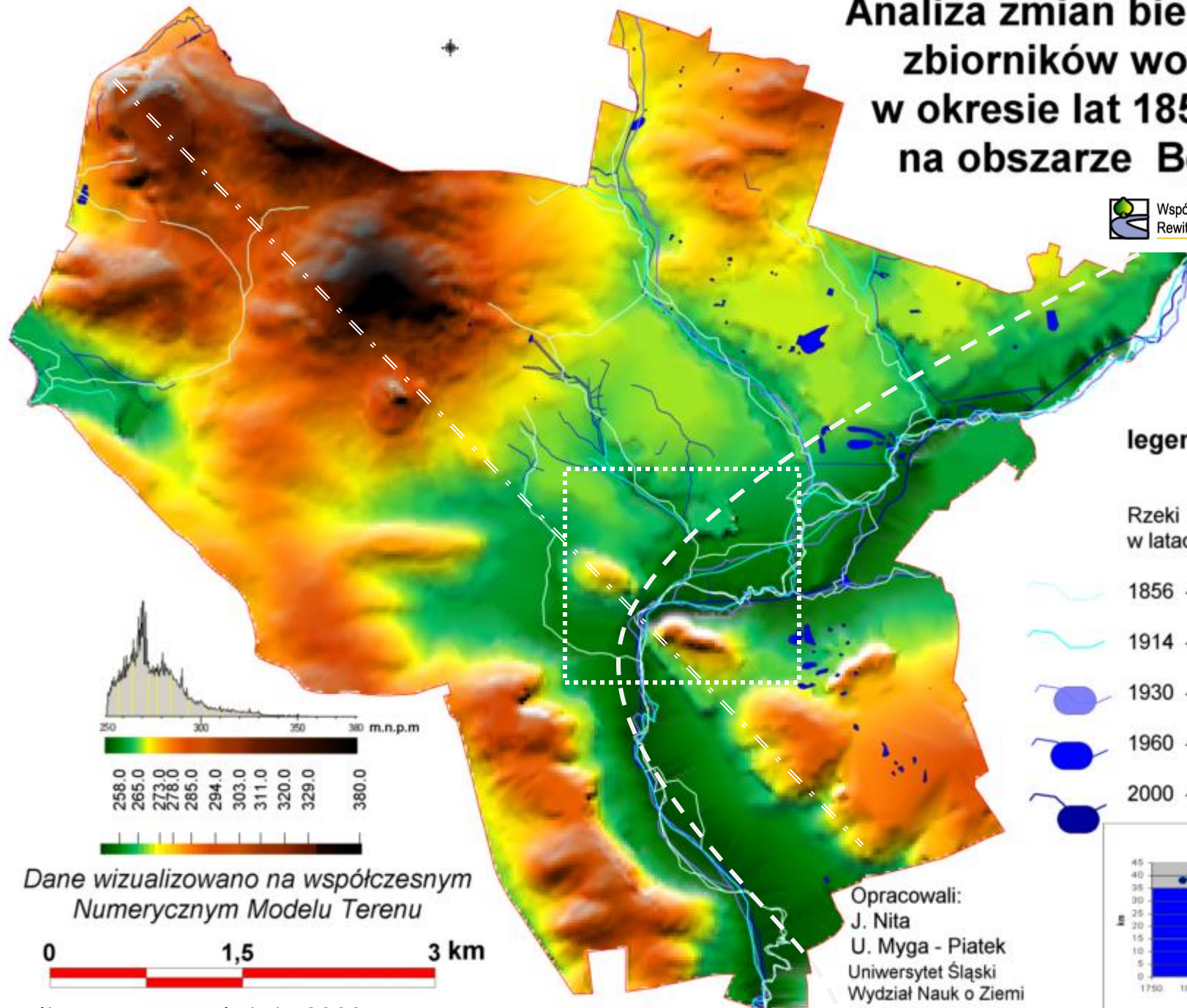
cje o czasie podróży, natężeniu
w pobliżu

Szczecin

Analiza zmian biegu rzek i zbiorników wodnych w okresie lat 1856 -2000 na obszarze Będzina

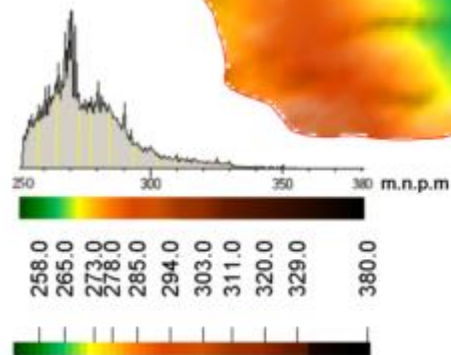
Wspólna Rzeka
Rewitalizacja Czarnej Przemysy

legenda

Rzeki i zbiorniki wodne w latach:

- 1856 - 37,97 km
- 1914 - 24,3 km
- 1930 - 21,60 km [~0,100 km²]
- 1960 - 29,2 km [0,109 km²]
- 2000 - 22,32 km [0,071 km²]

Dane wizualizowano na współczesnym Numerycznym Modelu Terenu

0 1,5 3 km

Opracowali:
J. Nita
U. Myga - Piątek
Uniwersytet Śląski
Wydział Nauk o Ziemi

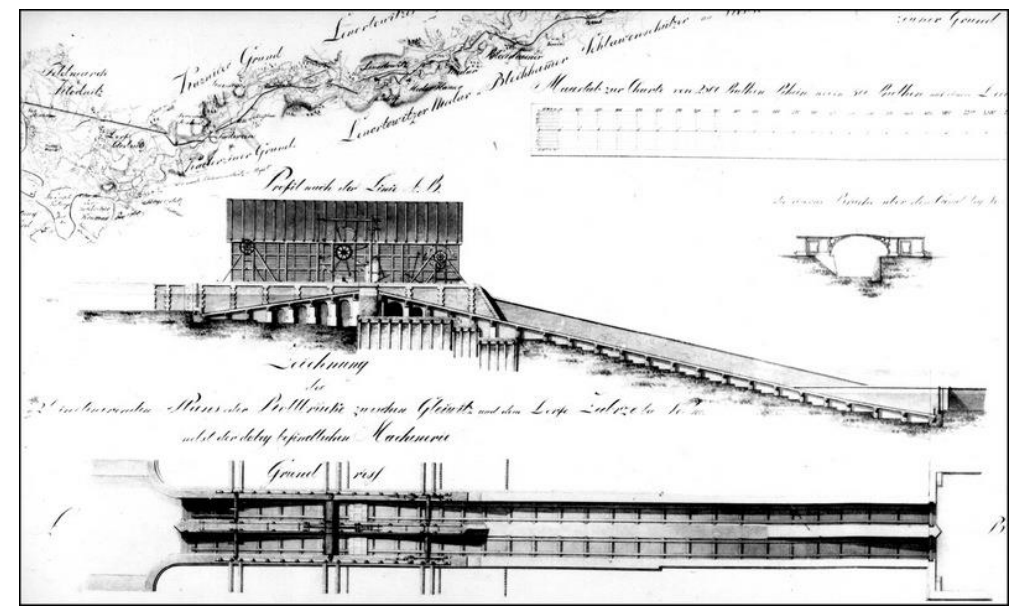
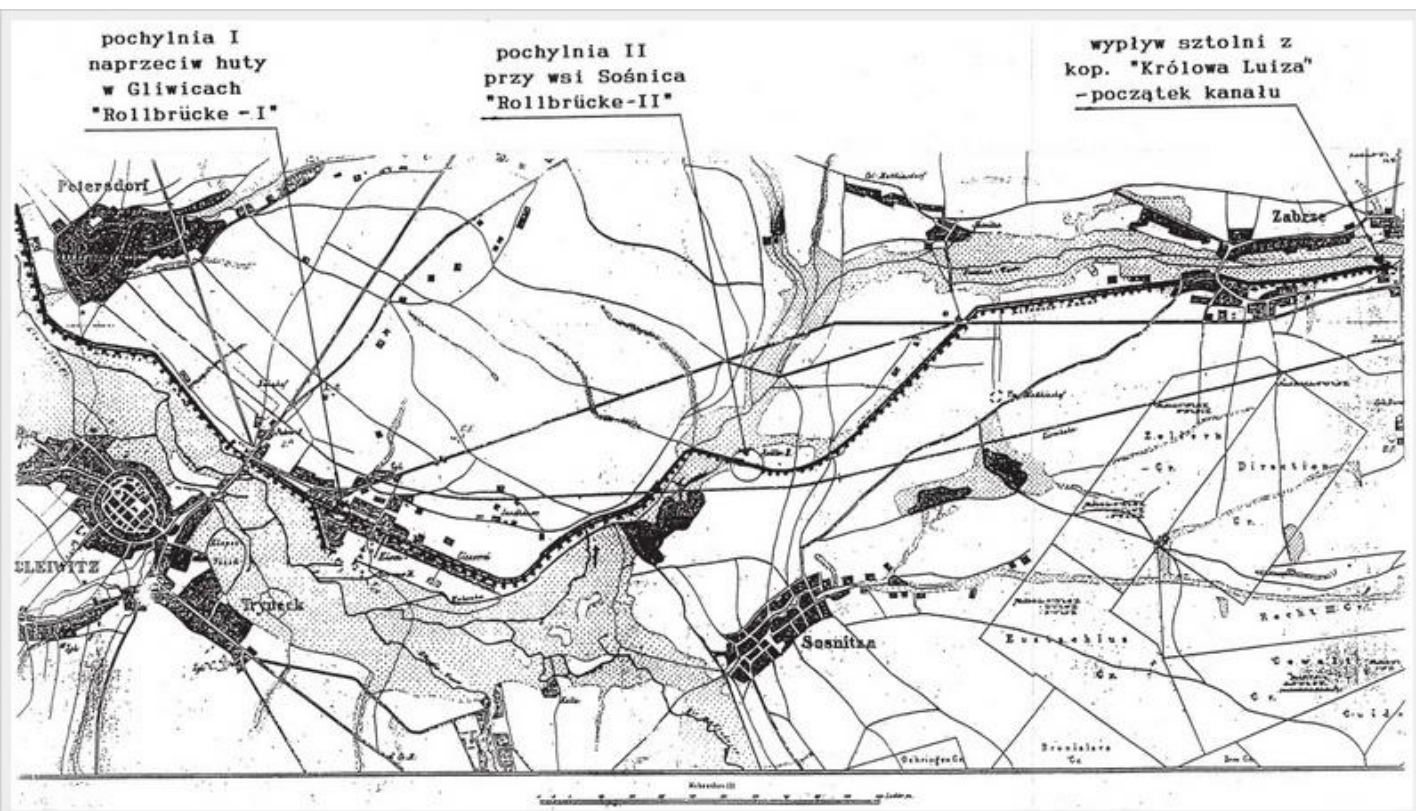

Wartość użytkowa – Wartość historyczna –
Funkcja turystyczna

Kędzierzyn Kozłe

Wartość użytkowa – funkcja transportowa

Techniczne zainwestowanie rzek w celu wzmocnienia wartości ekonomicznej
- funkcja transportowa i energetyczna

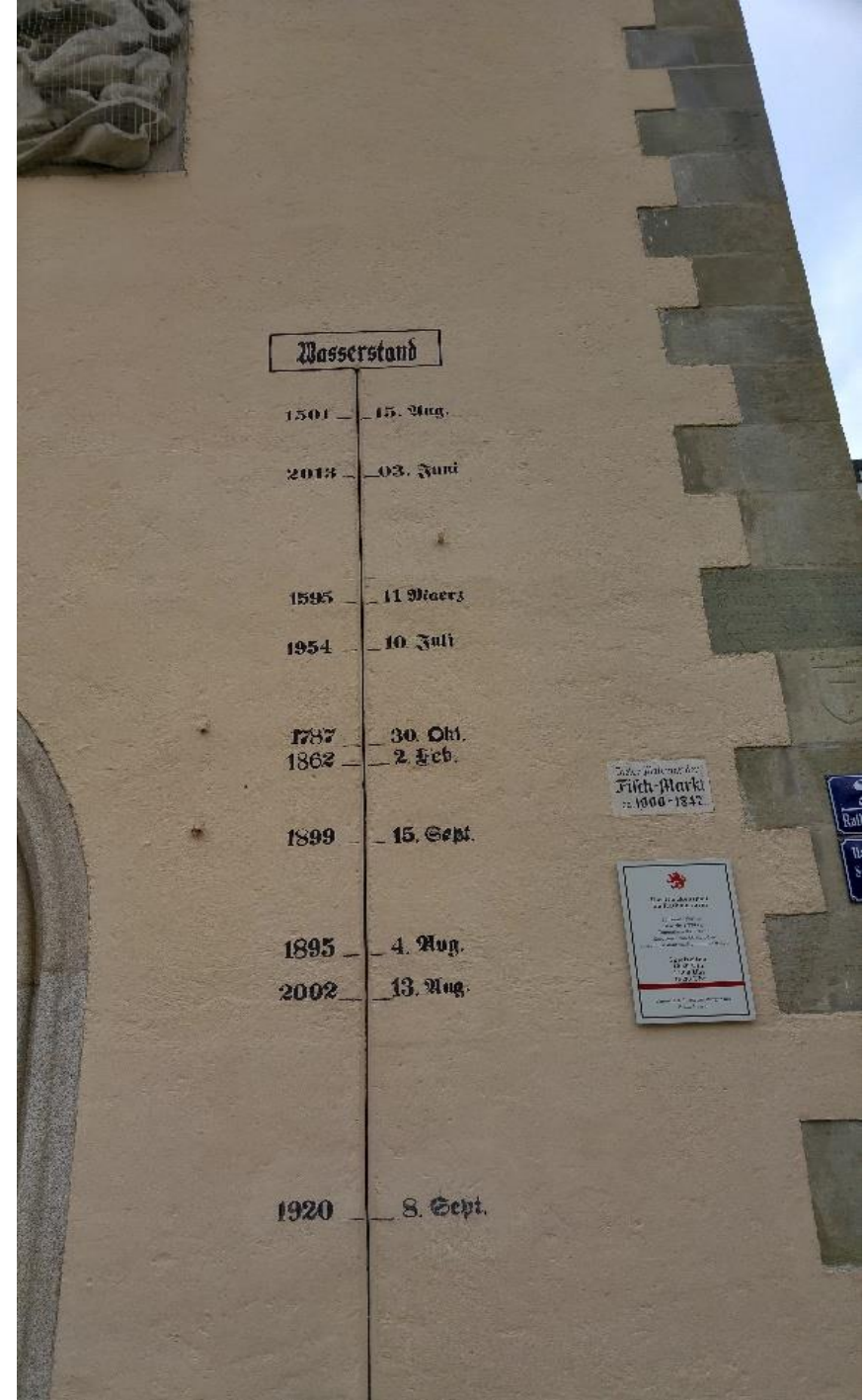

Pasawa nad Dunajem i Inn

Wartość edukacyjna

Ratusz w Pasawie – Wodowskaz i znaki powodzi

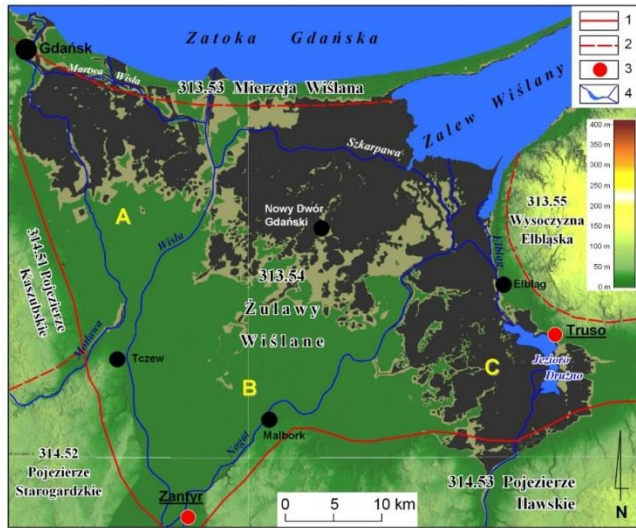

Ślady osadnictwa olęderskiego
w dolinie środkowej Wisły
(ujście Radomki). Charakterystyczne
zachowane prostopadłe do rzeki układy
pól i rozproszone osadnictwo

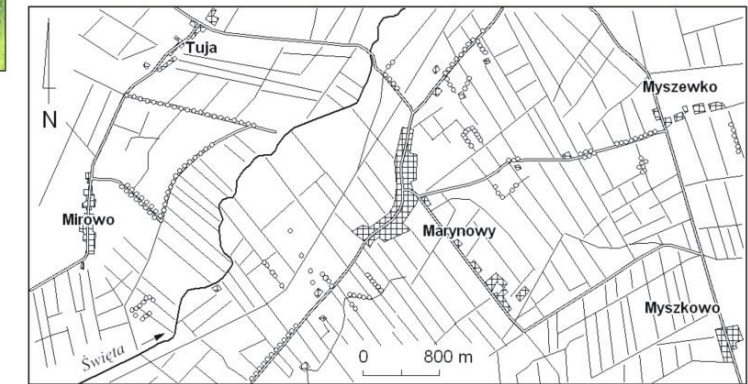
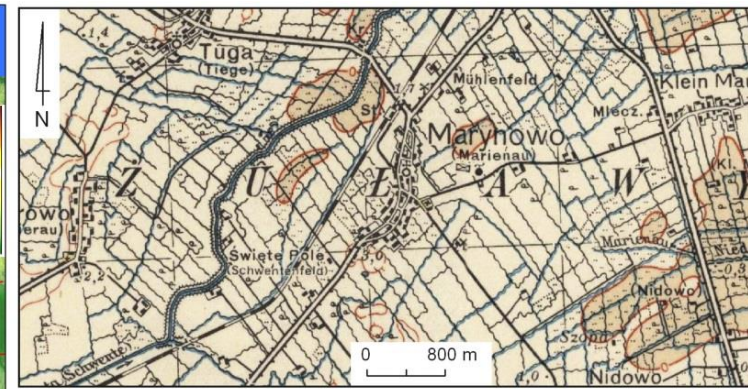
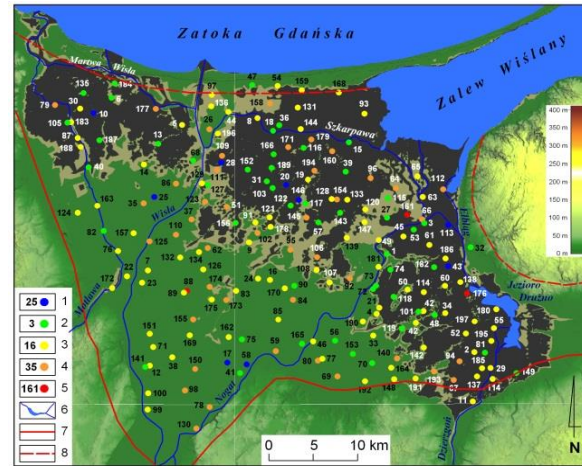
DAWNOŚĆ

Studium przypadku Żuławy Wiślane

Regiony fizycznogeograficzne Żuław Wiślanych i terenów sąsiadujących na tle modelu numerycznego terenu (NMT).

Oznaczenia:
 1 – tereny zabudowane (siedlisko);
 2 – łąki,
 3 – lasy,
 4 – wody,
 5 – pola i rowy,
 6 – drogi,
 7 – ciągi zadrzewień,
 8 – ciek,
 9 – PGR-y.

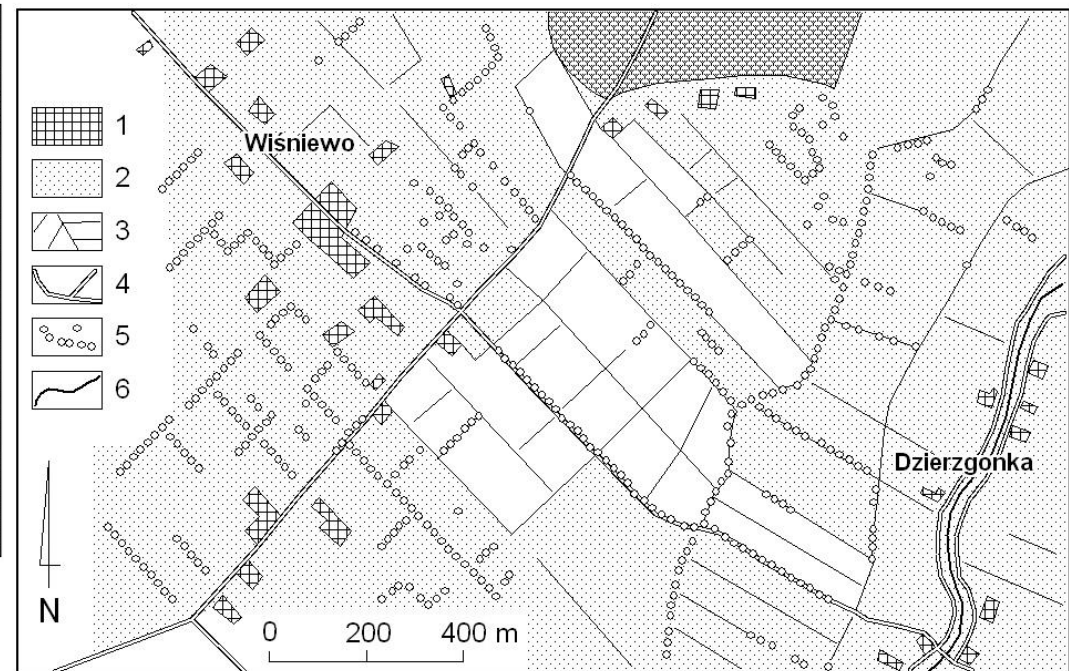
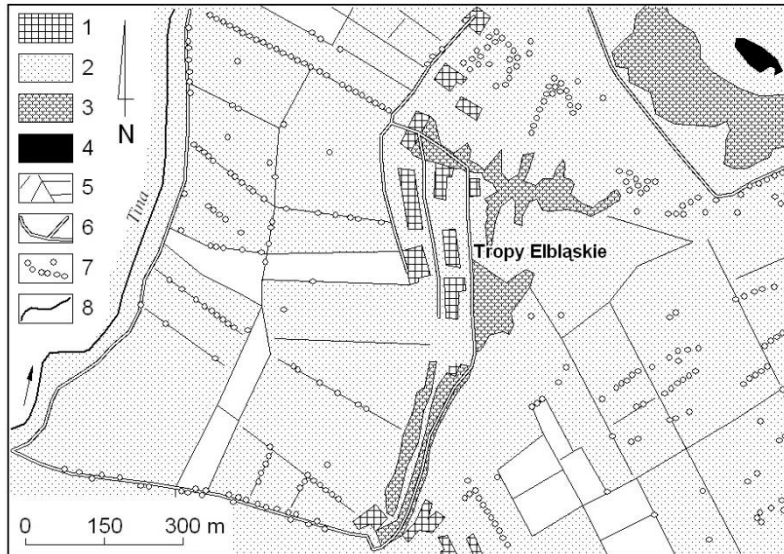
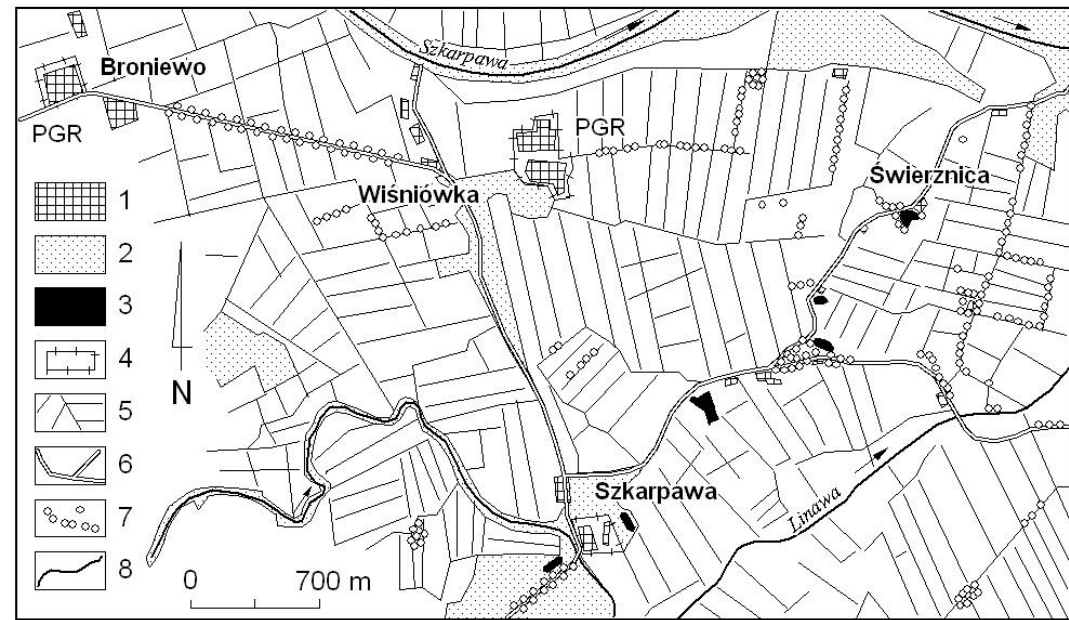
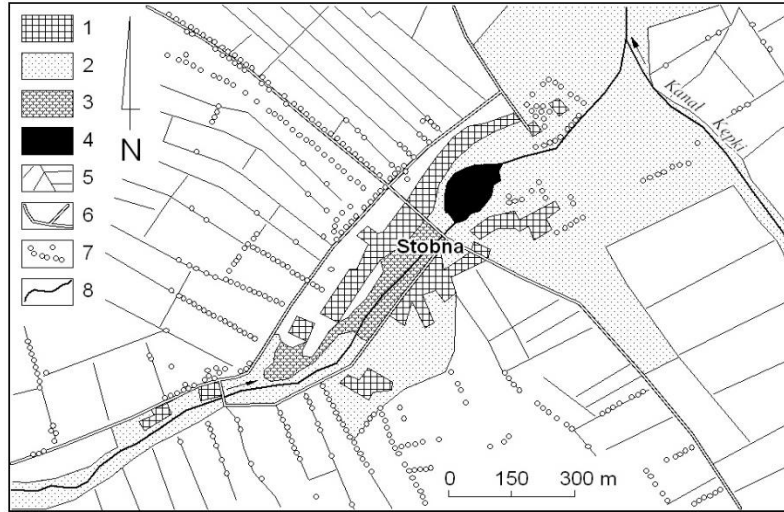

Osadnictwo olęderskie

Fot. U. Myga-Plątek: Obsada wierzbowa wzdłuż dróg, w oddali zrujnowany dom podcienkowy

Przykłady współczesnej organizacji przestrzennej wsi na Żuławach

1 – tereny zabudowane (siedlisko wsi); 2 – łąki,
 3 – lasy; 4 – wody; 5 – pola i rowy; 6 – drogi,
 7 – ciągi zadrzewień; 8 – ciekii,

Krajobraz po-olenderski koło Nowego Tomyśla

- „geometryczna” struktura krajobrazu – czytelność zapisanych i utrwalonych w krajobrazie historycznych form zagospodarowania
- prostokątny układ pól - regularny kratowy
- system polderowy
- niska lesistość regionu
- dominacja roślinności turzycowej
- charakterystyczne budownictwo (architektura, układ zagród „holenderskich”); domy podcieniowe - laubzekiny
- terpy - najbardziej charakterystyczny element antropogenicznej rzeźby terenu
- różnorodność kształtów przestrzennych wsi - 10 typów wsi.
- obiekty wysokiej klasy architektonicznej, architektury sakralnej (wielokulturowość)
- unikatowe obiekty architektury hydraulicznej, m.in. wiatraki

Cechy charakterystyczne krajobrazów ołędzkich na przykładzie Archetypu Żuław Wiślanych

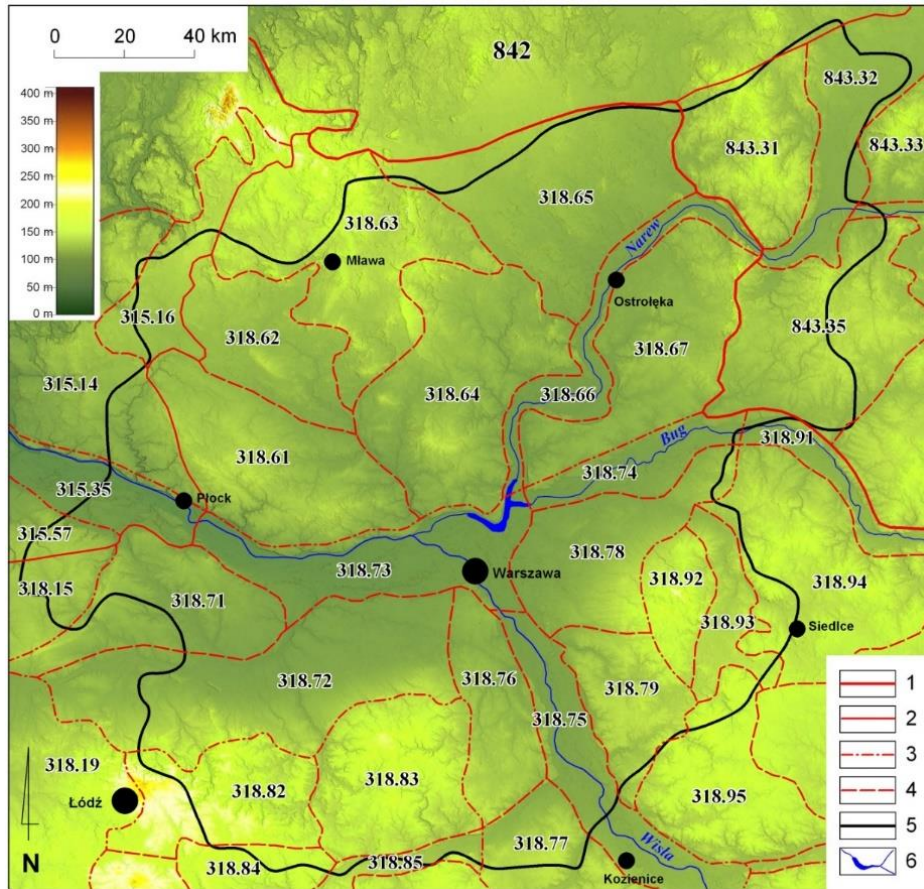

Neuteich-Peters 1940

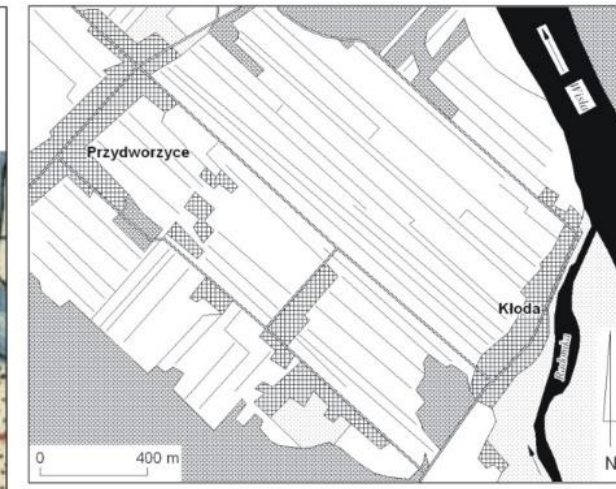
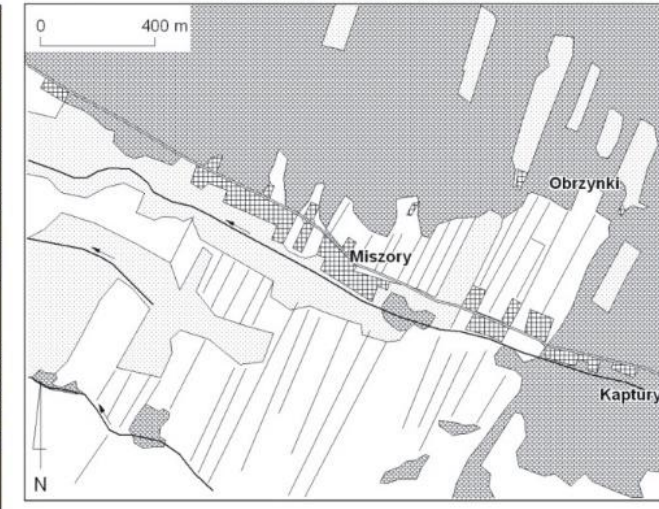
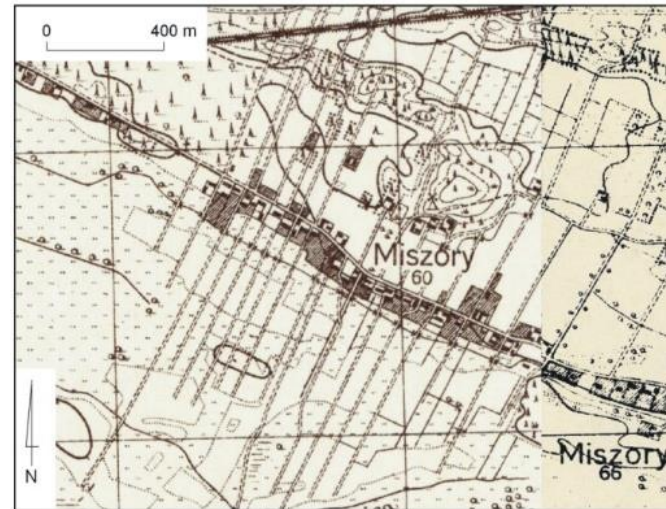

Fot. J. Piit

Krajobraz po-olęderski Mazowsza

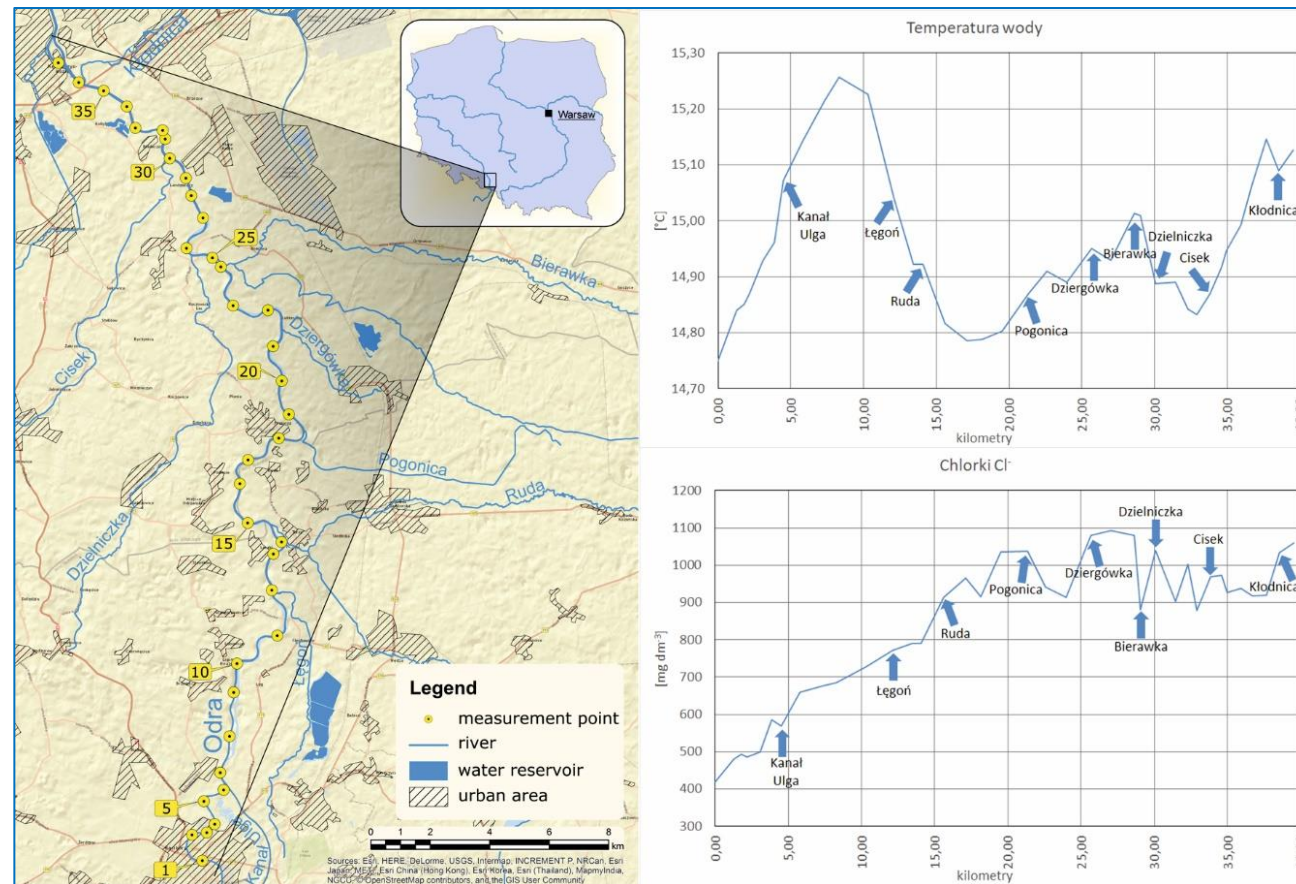
Podział regionalny Mazowsza
na tle Numerycznego Modelu Terenu (NMT)

Oznaczenia: 1 – tereny zabudowane (siedlisko wsi); 2 – łąki, 3 – lasy,
4 – wody, 5 – pola i rowy, 6 – drogi, 7 – ciągi zadrzewień, 8 – cieki, 9 – cmentarze.

Wartości vs zagrożenia

- Czy i w jakim stopniu wartości przestrzeni nadrzecznych są chronione ?
- W jaki sposób są chronione?
- Czy są zagrożone?
- Jak monitorujemy zagrożenia?
- Czy monitorujemy tylko dolinę i koryto czy całą przestrzeń nadrzeczna?
- Jak można eliminować zagrożenia?

Monitoring patrolowy na Odrze między Racibórzem a Koźlem – od 2016 r.

Źródło: Absalon D., 2018, s. 80.

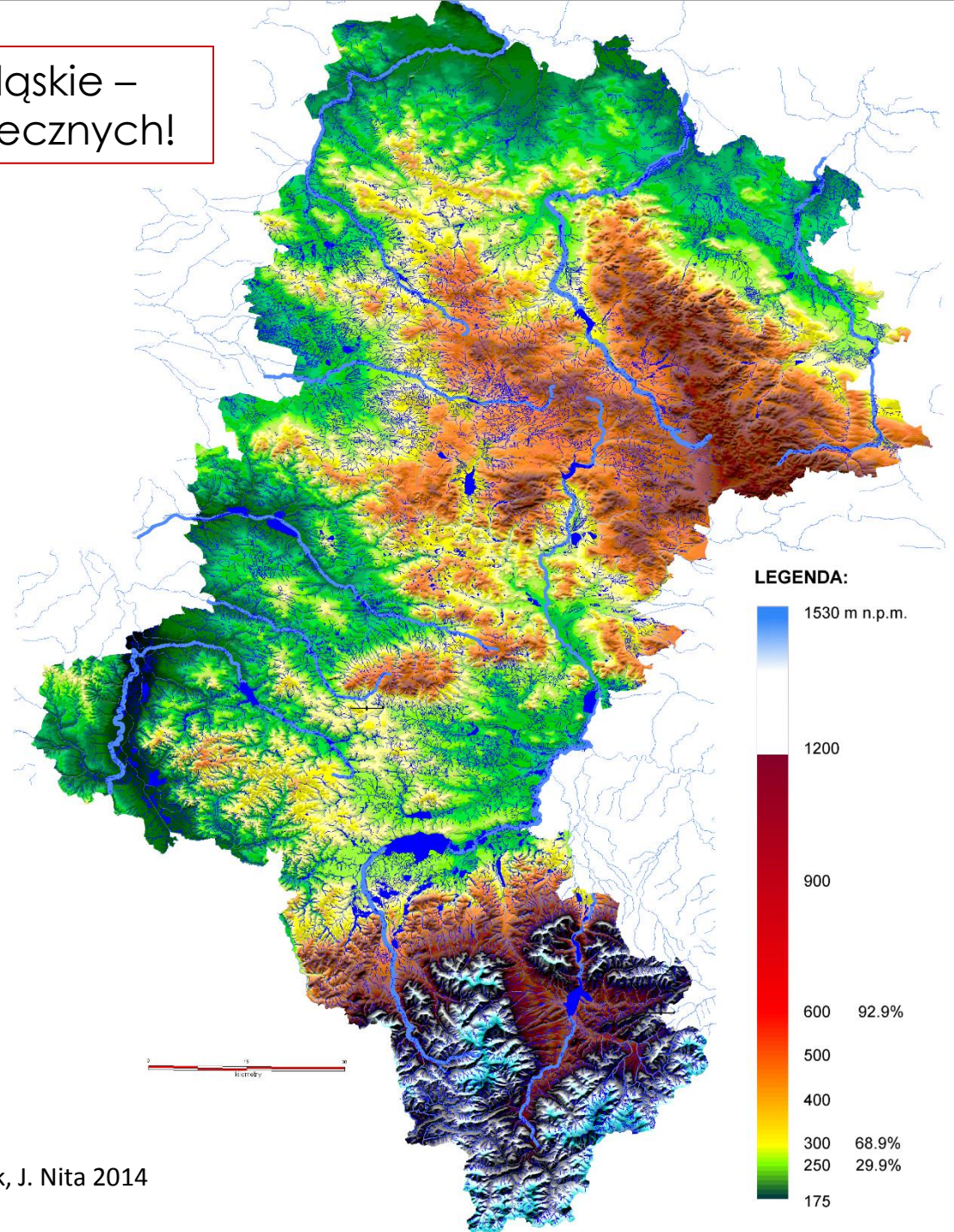
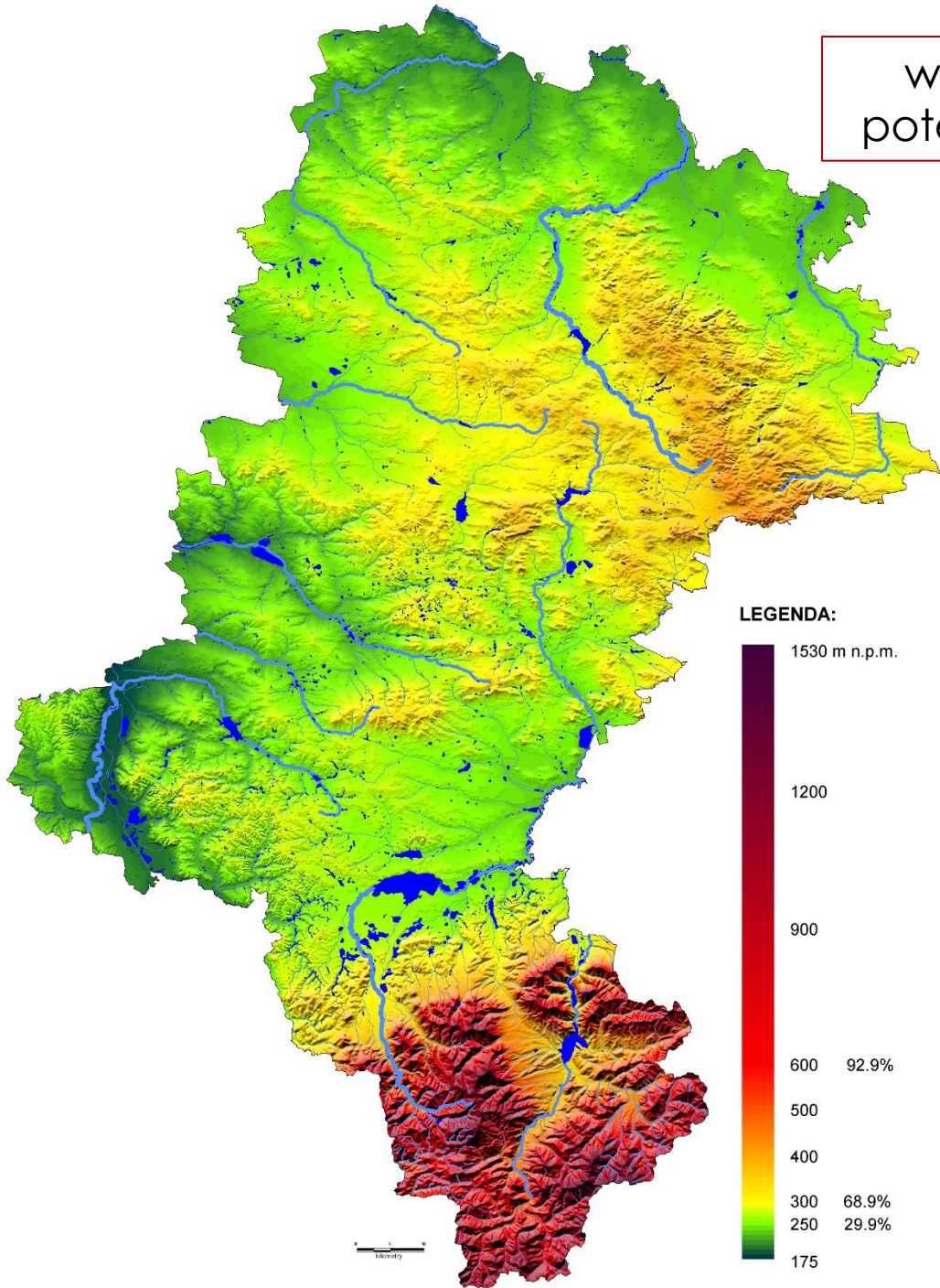
W obronie wartości przestrzeni nadrzecznych

- rozpoznanie uwarunkowań przyrodniczych
- rozpoznanie uwarunkowań historyczno-kulturowe – np. Karta Kulturowa Odry; Muzeum Wisły, Muzeum Odry
- problem - zakorzenione obyczaje „gospodarki wodnej” (niski stan świadomości i edukacji)

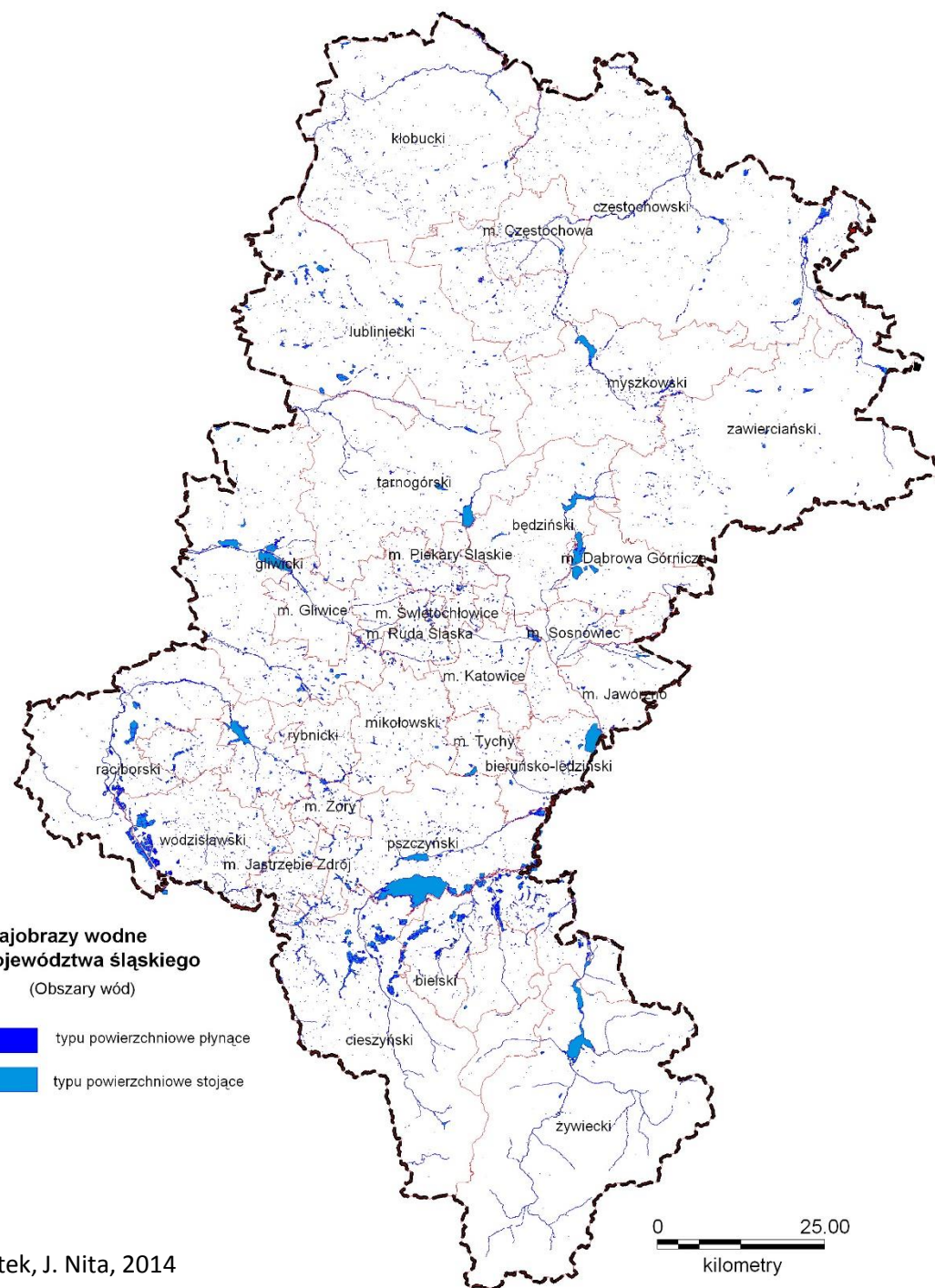
- silna presja urbanistyczna i budowlana
- wysokie oczekiwania wobec jakości życia mieszkańców (dostęp do przestrzeni publicznych i czystego środowiska
- ale i wyspecjalizowanych usług

województwo śląskie –
potencjał dolin rzecznych!

Źródło: U. Myga-Piątek, J. Nita 2014

Województw Śląskie

W dorzeczu Wisły i Odry, należących do zlewiska Morza Bałtyckiego.

Niewielki fragment (24,3 km²) w dorzeczu Dunaju, (zlewisko Morza Czarnego - potok Czadeczka).

- Całkowita długości cieków - 22 855 km,
- Średnią gęstość sieci rzecznej około 1,85 km/km².
- Długość głównych rzek – Wisły i Odry wraz z pierwszorzędowymi dopływami - 4415 km.
- Gęstość sieci rzecznej na terenie województwa jest nierównomierna.
- Obszary o najwyższej gęstości sieci rzecznej: zlewnie Małej Panwi i Liswarty, (powiaty tarnogórski i lubliniecki), obszar progów Lelowskiego i w górach (powiaty żywiecki, cieszyński i bielski).
- Najrzadsza sieć - obszary położone w zasięgu wychodni wapieni górnajurajskich (Wyżyna Częstochowska) powiat zawierciański, częstochowski poniżej 1 km/km² (Myga-Piątek, Nita, 2014)

Odra i jej główne dopływy na terenie woj. Śląskiego oraz ich ogólna charakterystyka

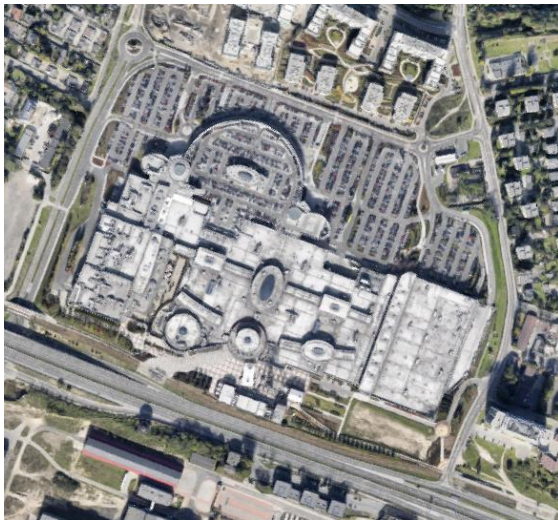
Rzeka	Długość rzeki w granicach województwa [km]	Profil	Powierzchnia dorzecza (po profil) [km ²]*
Odra	51	po ujście Rudy bez Suminy	1497,2
Olza	42,21	ujście do Odry	479
Piotrówka	26,6	Marklowice	131,4
Pielgrzymówka	7,4	ujście do Piotrówki	59,8
Szotkówka	20,0	ujście do Olzy	196,6
Lesznica	3,5	Godów	88,1
Psina	24,1	ujście do Odry	559,7
Sumina	28,7	ujście do Odry	118,3
Ruda	50,4	ujścia do Odry	416,4
Nacyna	13,4	Ujście do Rudy	70,1
Bierawka	40,1	Tworóg Mały	219,8
Kłodnica	54,5	Łany Małe	867,2
Bytomka	22,3	ujście do Kłodnicy	144,5
Mała Panew	59,00	Krupski Młyn	655
Stoła	23,0	ujście do Małej Panwi	239,1
Warta	132,8	Niwiska Dolne	4025,9
Liswarta	94,1	ujście do Warty	1557,7

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

<http://odra2018.slaskie.pl/content/odra-i-jej-glowne-doplywy-w-regionie>

Zagrożenia Przyczyna → Skutek

- wybetonowane koryta rzek – szybki spływ powierzchniowy
- deformacje profilu podłużnego rzek i liczne wskutek procesów osiadanie terenu w terenach górniczych – liczne deformacje nieciągłe, zmiana poziomu wód gruntowych (ogółem 1200 km²); zmiany rzędnej terenu sięgają w ciągu stulecia do 5,6 m (np. Piekary Śląskie); zmiany lokalnych wododziałów (Perski, 2000; Dulias, 2005)
- przyspieszony spływ powierzchniowy - rosnąca powierzchnia uszczelnionych terenów w połączeniu ze starym, niedrożnym systemem odprowadzania deszczówki.

Centrum Handlowe Silesia City Center zajmuje wraz z parkingami 20 ha izolowanej i nieprzepuszczalnej powierzchni.

www.google.pl/maps/place/Katowice/

By Lestat (Jan Mehlich) - Praca własna, CC BY-SA 3.0
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=917032>

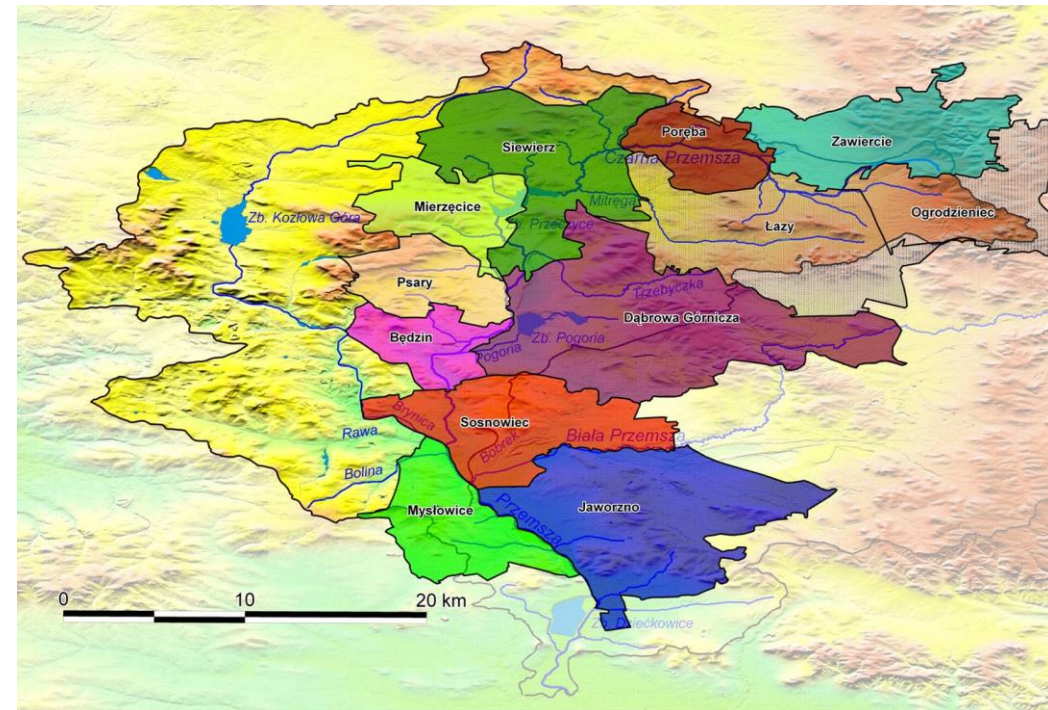
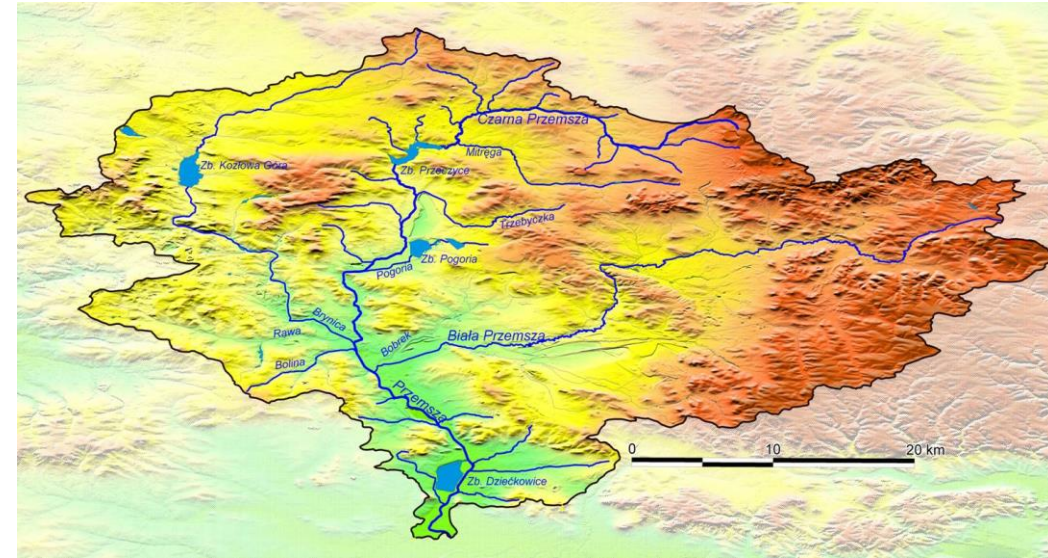

Skutki powodzi na obszarze GZM

- Wskutek powodzi w 2010 r. tysiąc gmin było zagrożonych powodziami zalanych było: 875 tys. ha użytków rolnych
- 86500 budynków mieszkalnych
- 2600 budynków użyteczności publicznej
- 2000 mostów
- 280 oczyszczalni ścieków

(Borowska-Stefańska, 2015)

Myślenie i działania przestrzenią zlewni a nie samej doliny

Kategoria	Potencjalna korzyść	Kategoria	Potencjalna korzyść
Usługi zaopatrzeniowe		Usługi kulturowe	
Produkcja żywności	++	Dziedzictwo kulturowe	++
Produkcja energii	+	Rekreacja i turystyka	++
Utrzymanie różnorodności genetycznej	+	Wartość krajobrazowe	++
Wspieranie biochemicznych procesów środowiskowych	++	Usługi wspierające	
Zioła, farmaceutyki naturalne	+	Tworzenie gleb	++
Zasoby krajobrazowe	++	Produkcja pierwotna (fotosynteza)	++
Zasoby wodne	++	Krążenie biogenów	++
Usługi regulacyjne		Krążenie wody	++
Kontrola jakości powietrza	+	Bioremediacja	++
Kontrola klimatu	++		
Kontrola jakości wody	++	++	Potencjalny znaczący wpływ pozytywny
Kontrola zagrożeń naturalnych	++	+	Potencjalny wpływ pozytywny
Kontrola występowania szkodników	0	0	Niewielki wpływ
Regulacja erozji gleby	+	-	Potencjalny wpływ negatywny
Oczyszczanie wody i przetwarzanie odpadów	++	--	Potencjalny znaczący wpływ negatywny
Zapylenie	0	?	Brak wskazań do oceny

Usługi ekosystemowe: zaopatrzeniowe, regulacyjne, kulturowe i wspierające świadczone przez ekosystemy wodne,
Źródło: wg Baker et al., 2013, za Woźnica A. i in., 2018, s. 16

Sposób zagospodarowania	Stan obecny	Obecny kierunek zmian	Pożądany kierunek zmian	Pożądany stan docelowy
Miejskie doliny rzeczne jako przestrzenie publiczne				
Miejskie doliny rzeczne jako szlaki rowerowe i piesze				
Koryta rzeczne jako bezpieczna przestrzeń dla rekreacji				
Miejskie doliny rzeczne jako korytarze ekologiczne				
Koryta rzeczne jako przestrzeń dla bioróżnorodności				
Rzeki jako odbiorniki miejskich zanieczyszczeń (przelewy burzowe, zrzuty z oczyszczalni, nielegalne zrzuty, zanieczyszczone wody deszczowe)				

Porównanie obecnego i pożądanego stanu gospodarowania dolinami rzecznyymi na obszarze GZM,

Źródło: Trząski L, 2018, s. 54

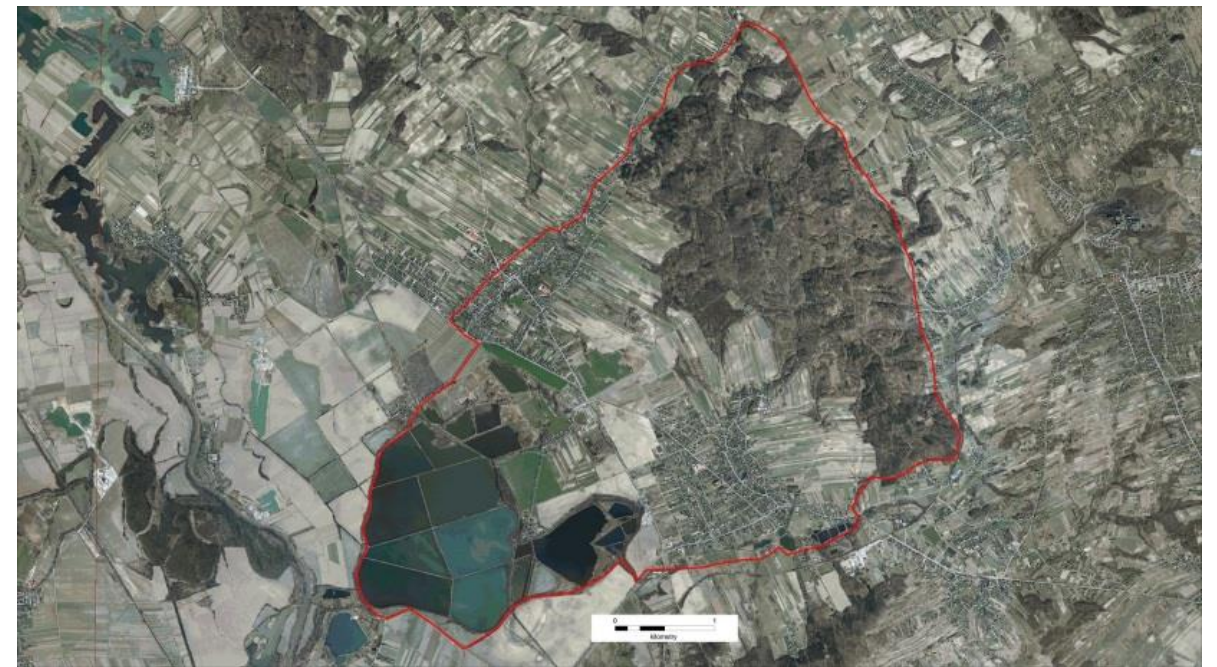
Zrównoważona gospodarka dolinami rzek

- odbudowanie gospodarki stawowej - rybackiej (okręg rybnicko-pszczyński), (kluczborsko-lubliniecki), w tym stawy paciorkowce - wzór dla współczesnej małej retencji.
- Obecnie na terenie GZM - 1 600 zbiorników (4730 ha, - 47 mln m³, 40% zbiornika Goczałkowickiego)
- hydroenergetyka – w XVIII w – 250 kół wodnych – napęd żaren młynów, dmuchaw, młotów kuźniczych, pił tartacznych – obecnie potencjał i wzór dla MEW
- oczyszczająca – system oczyszczalni gruntowo-korzeniowej z drenażem rozsączającym i zbierającym (Woźnica A., i in., 2018)
- przywracanie wartości estetycznych – funkcja turystyczna

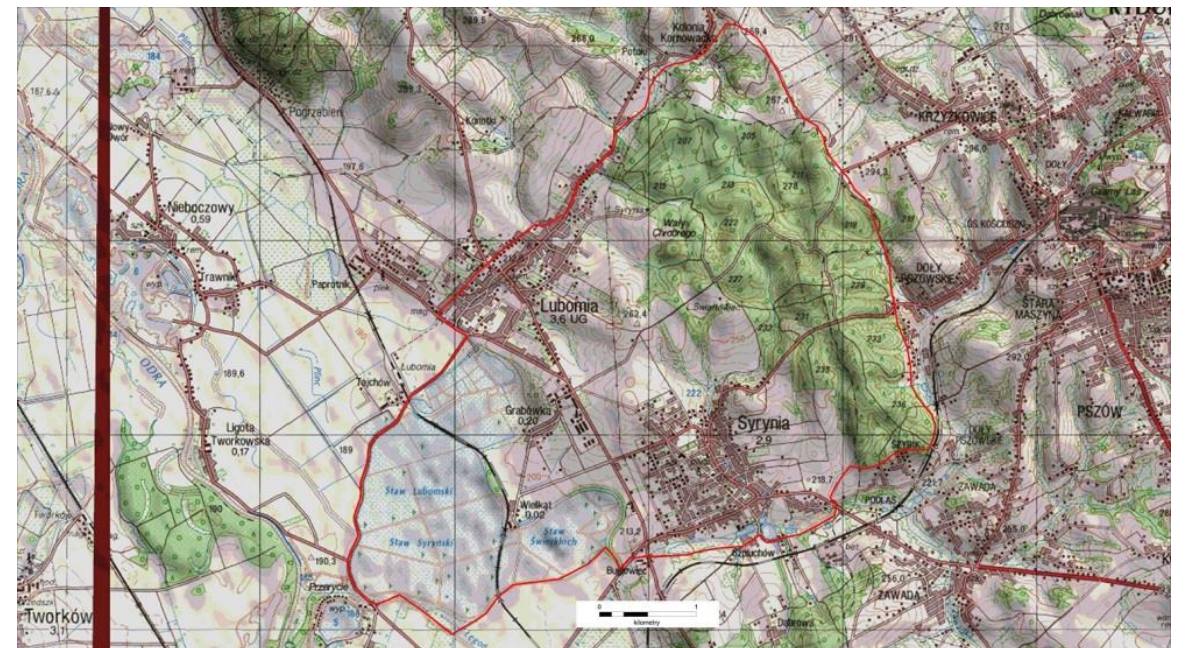

Elektrownia wodna w Strzemieszycach

Gospodarka stawowa w dolinie górnej Odry

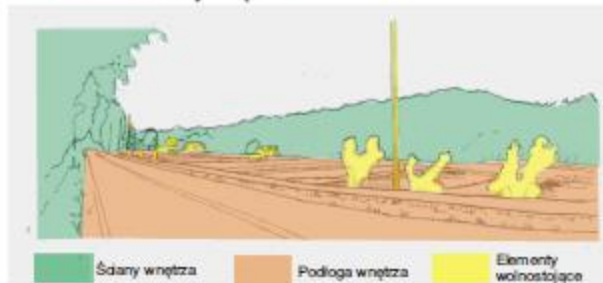
Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/Wielikąt/>

Pstrągarnia w Złotym Potoku - analiza widokowa przedpola ekspozycji - mikrownętrza

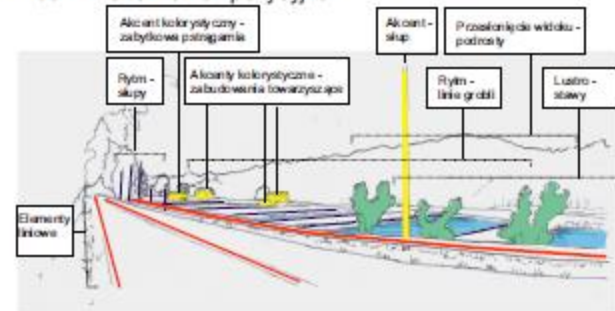
Widok 1 - stan istniejący

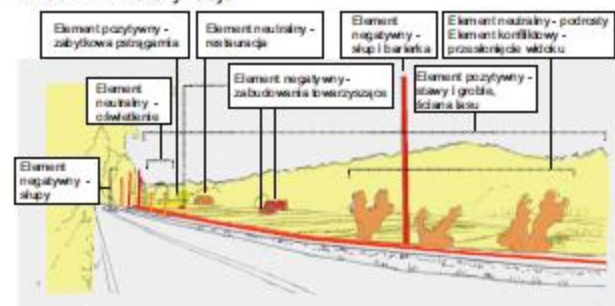
Widok 1 - elementy wnętrza

Widok 1 - analiza kompozycyjna

Widok 1 - waloryzacja

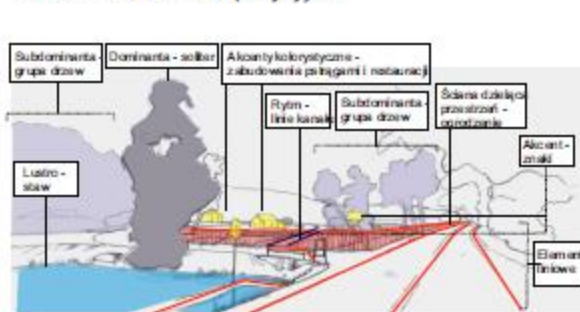
Widok 2 - stan istniejący

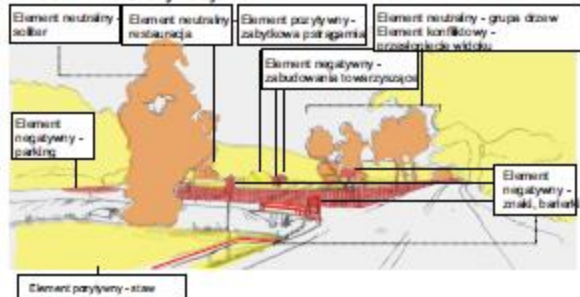
Widok 2 - elementy wnętrza

Widok 2 - analiza kompozycyjna

Widok 2 - waloryzacja

Lokalizacja mikrownętrza

Lokalizacja elementów mikrownętrza - plan

- Granice wnętrza
- Granice podłogi wnętrza
- Ściany wnętrza
- Elementy wolnostojące pozytywne
- Elementy wolnostojące neutralne
- Elementy wolnostojące negatywne
- Zielen niska
- Stawy
- Wiertnica
- Droga
- Parking

Przykłady analizy wartości wizualnych doliny Wiercicy

Błękitno-Zielona Infrastruktura (B-ZI)

- Ład przestrzenny - integracja terenów zieleni i sieci hydrograficznej (**ekosystem miasta**).
- Pozytywna zmiana obrazu miejskiej doliny rzecznej:
- ulepszenie gospodarki wodami deszczowymi w skali zlewni
- wizja korytarza doliny w wieloletnich planach miejscowych
- Integracja z procesami partycypacyjnymi (budżet obywatelski)

- Przykład międzynarodowy program REURIS (na przykładzie potoku Ślepiotka)
- https://www.gig.eu/sites/default/files/attachments/projekty/reuris_podrecznik_act.pdf

<http://www.krajobraz.wroc.pl/architektura-zrownowazona-studia-magisterskie-na-kierunku-architektura-i-urbanistyka-modul-wybieralny/miasto-jako-ekosystem/>

Panorama Warszawy, z Wisłą jako głównym elementem struktury przestrzennej i korytarzem ekologicznym

http://www.agenda21.waw.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=53&limitstart=1

Zrównoważona rola transportowa rzek – Odra

Drogi wodne – transport wodny – od XIX w. – kanały, jazy, śluzy, główne drogi wodne transportu w Europie.

Odra spławna od XIII w. (frachty soli i śledzi).

Od XV w. w Raciborzu – port i książęca komora celna

Od 1511 r. – Władysław Jagiellończyk – przywilej dla

Głogowa 1586 – przywilej cesarza Rudolfa II Habsburga –

uporządkowanie żeglugi na Odrze

Od XVIII w – różne statki żaglowe o różnym tonażu i typie surowca

1812 – regulacja prawna na Odrze od Raciborza zwana Protokołem Bogumińskim (Bohumińskim)

1819 – w Bohuminie – protokół jednolitego planu regulacji

Odry - jednolitość zarządzania żeglugą na Odrze

W 1843 r. poprawiono głębokość tranzytową rzeki i wydłużono okres nawigacyjny.

Po II wojnie – upadek żeglugi, ruch tranzytowy sporadyczny (jedynie towary wielkogabarytowe).

Odra od ujścia Olzy (granica państwa, 27,7 km) do Raciborza – nie jest drogą żeglowną.

Od Raciborza do Koźła (95,6 km) jest uznana za żeglowna o najniższej klasie I a, o znaczeniu wyłącznie turystycznym.

Ruch statków wymaga pozwoleń Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Kędzierzynie.

Odcinek od ujścia Olzy do Koźła to brakujący odcinek międzynarodowej drogi wodnej E30 (połączenia Odra – Dunaj) – w projekcie równoległy do Odry kanał.

Od granicy państwa do Koźła spadek rzeki wynosi zaledwie 24 m. , a średnia roczna szerokość koryta to na tym odcinku 61-63 m.

Przeciętna głębokość tranzytowa to 0,3-0,6 m.

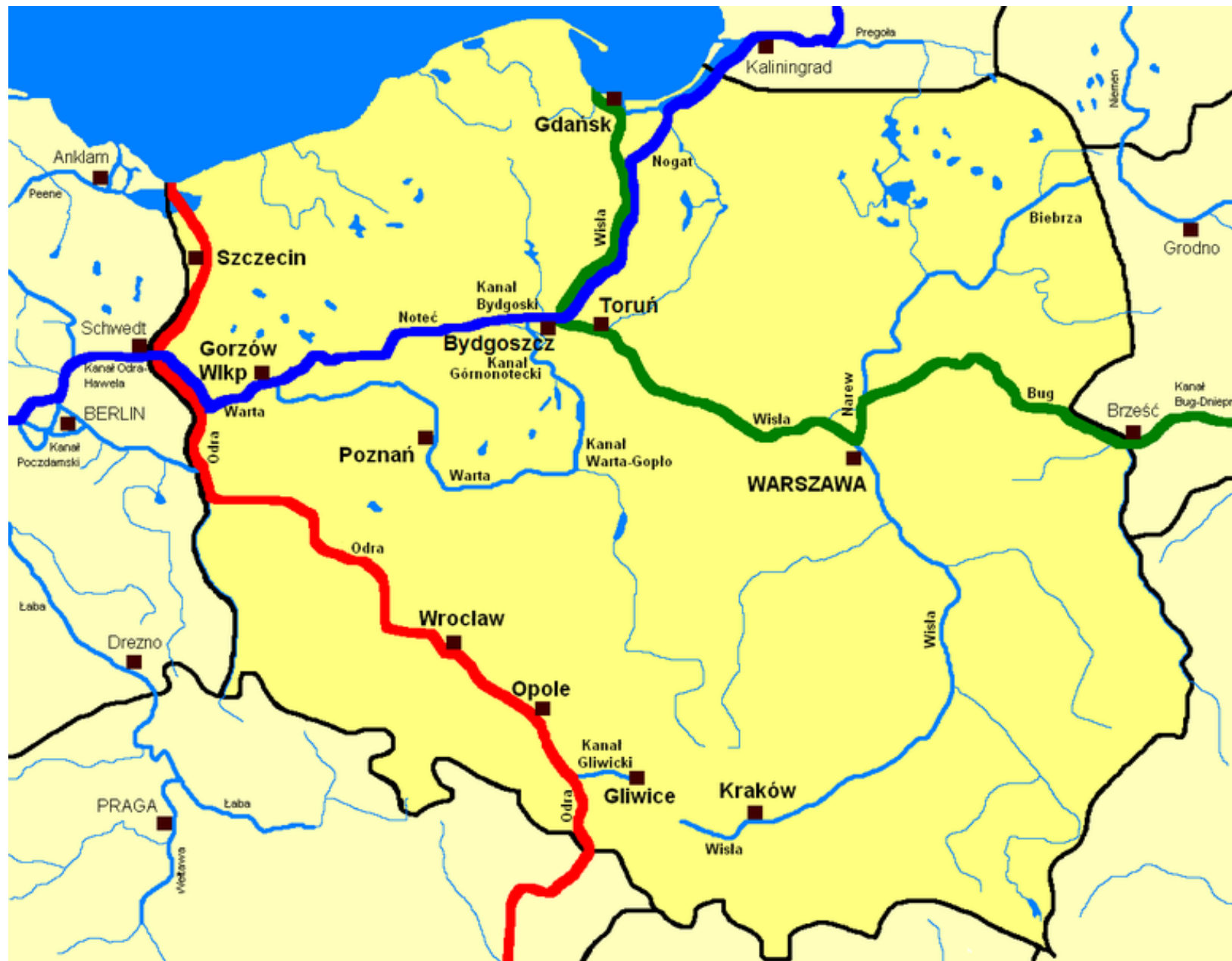
Występują tu aż 43 łuki o promieniu poniżej 600 m.

Na wysokości Raciborza od 43,5 km do 55,0 km wybudowano równoległe Kanał Ulga o długości o 8,28 km.

Zainwestowanie Odry

Międzynarodowe drogi wodne w Polsce

- **E30**
Dunaj (Bratysława) -
Morze Bałtyckie (Szczecin)
- **E40**
Morze Bałtyckie (Gdańsk) -
Morze Czarne (Odessa)
- **E70**
Atlantyk (Antwerpia) -
Morze Bałtyckie (Kłajpeda)

Wykorzystane materiały źródłowe:

- Myga-Piątek U., Nita J., 2013, 2014 OPRACOWANIE KRAJOBRAZOWE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA POTRZEBY OPRACOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNEGO DO ZMIANY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO – na zlecenie Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego i Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska., cz. I i II.
- Solon J., Chmielewski T.J., Myga-Piątek U., Kistowski M., 2015: Identyfikacja i ocena krajobrazów Polski – etapy i metody postępowania w toku audytu krajobrazowego w województwach, Problemy Ekologii Krajobrazu T. XL: Klasyfikacje i oceny krajobrazów Polski drugiej dekady XXI w. (red. T. Chmielewski), s. 55-77.
- Myga-Piątek U., Chmielewski T.J., Solon J., 2015: Rola cech charakterystycznych, wyróżników i wyznaczników krajobrazu w klasyfikacji i audycie krajobrazowym. Problemy Ekologii Krajobrazu, T. XL, Klasyfikacje i oceny krajobrazów Polski drugiej dekady XXI w. (red. T. Chmielewski), s. 177-187.
- Chmielewski T.J., Myga-Piątek U., Solon J., 2015: Typologia aktualnych krajobrazów Polski. Przegląd Geograficzny, 87, 3, s. 377-408.
- Myga-Piątek U., 2008: Krajobrazy obszaru GZM [w:] Górnośląski Związek Metropolitalny. Zarys geograficzny (red.): R. Dulias, A. Hibszer, PTG, Sosnowiec, 2008. s. 131-139.
- Myga-Piątek U., 2007: Wpływ zagospodarowania dolin alzackich na przemiany krajobrazu kulturowego Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego PTG Nr 7, s. 360-375.
- Myga-Piątek U., 2012: Krajobrazy kulturowe. Aspekty ewolucyjne i typologiczne. Uniwersytet Śląski, Katowice, ss. 406.
- Myga-Piątek U., Nita J., 2015: Polityka krajobrazowa Polski – u progu wdrożeń. Przegląd Geograficzny, 87, 1 : 5-25.
- Konopka M., Matyaszczyk D., Pustoła-Kozłowska E., Każde miejsce opowiada swoją historię, czyli rzecz o dziedzictwie wiejskim <http://fundacjawspomaganiawsi.pl/publication/kazde-miejsce-opowiada-swoja-historie-czyli-rzecz-o-dziedzictwie-wiejskim/>
- Woźnica A., Absalon D., Libera M., Łozowski B., Siudy A., 2018: Wyzwania związane z wodą na Śląsku – wspólnie zadbajmy o jakość wód. [W:] D. Absalon (red.): Aktualne problemy gospodarki wodnej. Monografie Śląskiego centrum Wody, Tom 1. Katowice.
- Trząski L., 2018: Błękitno-zielona infrastruktura (B-ZI): mało znany i niedoceniany kapitał naszych miast. [W:] D. Absalon (red.): Aktualne problemy gospodarki wodnej. Monografie Śląskiego centrum Wody, Tom 1. Katowice.
- Absalon D., 2018: Nowoczesne metody monitoringu wód powierzchniowych. [W:] D. Absalon (red.): Aktualne problemy gospodarki wodnej. Monografie Śląskiego centrum Wody, Tom 1. Katowice.
- PROJEKT NA ZAMÓWIENIE MINISTERSTWA ŚRODOWISKA - "SPORZĄDZENIE AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO - TESTOWANIE METODYKI IDENTYFIKACJI I OCENY KRAJOBRAZU". Kierownik zespołu: Urszula Myga-Piątek. Wykonawcy: Jerzy Nita, Michał Sobala, Katarzyna Pukowiec, Anna Zemła-Siesicka, Patrycja Dzikowska.
- Myga-Piątek U., Nita J., 2003: The Computer Analysis of geoenvironmental Changes of Będzin Town on Historical Maps [in:] M. Gajos, U. Myga-Piątek (red.): Geographical Information Systems – Interdisciplinary aspects. Uniwersytet Śląski, Hrvatski Informatički Zbor, Stowarzyszenie Silgis, Sosnowiec-Zagrzeb, s. 343-360.
- Inne źródła – wykazane w prezentacji

**WYDZIAŁ
NAUK O ZIEMI**
UNIWERSYTET ŚLĄSKI

Dziękuję za uwagę